

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Obor: Právo

Katedra občanského práva

Evropský patent

Autor diplomové práce: **Marcel Ismail**

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jan Hák, Ph.D.**

Rok odevzdání: 2014

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Evropský patent“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne

Podpis plným jménem

Poděkování:

Na tomto místě bych rád vyjádřil upřímnou vděčnost svému vedoucímu diplomové práce, JUDr. Janu Hákoví, Ph.D., za jeho ochotu a vstřícnost při udílení rad a za cenné podněty, které mi při konzultacích poskytl. Dále chci poděkovat všem učitelům naší fakulty a všem lidem, kteří mě při studiu podporovali.

OBSAH

Úvod	6
1. Patent a patentové právo.....	7
1.1 Počáteční vymezení	7
1.2 Pojem vlastnictví	8
1.2.1 Římskoprávní exkurs.....	8
1.2.2 Český občanskoprávní exkurs	9
1.2.3 Zhodnocení	10
1.3 Pojem duševní vlastnictví.....	11
1.3.1 Definice	11
1.3.2 Dělení duševního vlastnictví	12
1.3.3 Zhodnocení	13
1.3.4 Ochrana duševního vlastnictví	14
1.4 Pojem průmyslového vlastnictví	15
1.4.1 Definice průmyslového vlastnictví.....	15
1.4.2 Znak průmyslového vlastnictví	16
1.5 Resumé kapitoly Patent a patentové právo.....	18
2. Historie	20
3. Patentové právo mezinárodní - vybrané regionální patentové systémy	23
3.1 Eurasijská patentová dohoda (EAPC)	24
3.2 Africké organizace	25
3.2.1 ARIPO	26
3.2.2 OAPI.....	27
4. Evropský patent podle Úmluvy o udělování evropských patentů	28

4.1 Úvod a historie	28
4.2 Prameny	30
4.2.1 Úmluva (EPC)	30
4.2.2 Směrnice	32
4.2.3 Další prameny	33
4.3 Instituce	33
4.3.1 Evropská patentová organizace	34
4.3.2 Evropský patentový úřad	35
4.3.3 Správní rada	36
4.3.4 Konference ministrů členských států	36
4.4 Hmotné právo	37
4.4.1 Patentovatelnost	37
4.4.2 Osoby oprávněné požadovat a získat evropský patent	43
4.4.3 Účinky evropského patentu a evropské patentové přihlášky	43
4.4.4 Přihláška jako předmět vlastnictví	44
4.5 Procesní právo	45
4.5.1 Evropská patentová přihláška	45
4.5.2 Řízení	48
4.5.3 Euro-PCT cesta	55
5. Problematika	58
5.1 Obecné úvahy o patentovém právu	58
5.2 Patent EU	62
5.3 Budoucnost de lege ferenda	64
Resumé	65
Seznam zdrojů	66

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je evropský patent.

Impulsem k výběru takto zaměřeného tématu mi byl vzrůstající počet soudních sporů týkající se porušování práv, příp. oprávněnosti existence patentů, jakožto i nezřídka velmi rozdílné ba dokonce opačně znějící rozsudky národních soudů v obdobných věcech. Z této problematiky pramení můj zájem o vývoj a sjednocování patentového práva v moderním globalizovaném světě, především pak na poli Evropské unie a zde nově vznikajících institutů a institucí.

V první kapitole se věnuji definování předmětu patentového práva. To považuji za podstatné, protože vynechat tuto kapitolu by znamenalo pomlčet o značné části evropského patentového práva, neboť i tato část je skrze historický vývoj její neodmyslitelnou součástí. Díky vzrůstajícímu množství mezinárodních smluv zahrnující patentovou tematiku a díky evropským unifikačním snahám proto považuji za nutné hovořit nejen o evropském patentu jako o konkrétním institutu, nýbrž o patentovém právu jako celku. V jejím průběhu přináším své postřehy, ke kterým jsem v průběhu studia patentových materiálů dospěl.

V druhé kapitole nastiňuji historické počátky oboru.

Třetí kapitola shrnuje několik konkurenčních regionálních patentových systémů.

Jádrem této diplomové práce je kapitola pojednávající o pramenu evropského patentu, kterým je Úmluva o udělování evropských patentů. V té se po historickém úvodu věnuji právním pramenům, institucím pracujícím s evropským patentem, hmotnému a procesnímu právu. Přináším též přehled poplatků s patentem spojených.

Na závěr uvádím problematické body, na které považuji za důležité upozornit, nastiňuji obraz unitárního patentu a směřování de lege ferenda.

1. PATENT A PATENTOVÉ PRÁVO

1.1 POČÁTEČNÍ VYMEZENÍ

V této kapitole se pokusím zodpovědět otázku, co je patent a patentové právo.

K počátečnímu stručnému vymezení pojmu patent užiji Právní slovník¹, který patent definuje jako „*formu právní ochrany vynálezu...*“. Zákonou definici český právní řád přímo nekonstruuje. Lze tvrdit, že drtivá většina průmyslově i ekonomicky nejrozvinutějších států na světě i celá řada dalších zemí, pro které je ochrana vynálezů nedílnou součástí právní kultury, vychází z úpravy, kterou poskytla Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví² z roku 1883. K popisu této mezinárodní smlouvy podrobněji níže, už nyní však mohu zdůraznit, že tento dokument se stal v historickém kontextu klíčovým hybatelem pro rozvoj odvětví, pro samotné pochopení pojmu patent je tedy nezbytný. Pařížská unijní úmluva zmiňuje hned v článku 1, odstavec 2 „patenty na vynálezy“ jako jeden z „předmětů ochrany průmyslového vlastnictví“.

Z výše uvedeného již nyní mohu dovodit, že patentem se rozumí ochrana vlastnictví (vynálezu) původce, jež je schopna nabýt patentové ochrany, získaného průmyslovým způsobem.

Patentové právo tvoří souhrn hmotněprávních a procesněprávních norem týkajících se právní ochrany vynálezů.

Nyní se pokusím vymezit objekt právní ochrany, kterým je průmyslové vlastnictví, a jehož správné definování je nezbytné.

---

¹ Hendrych, D. a kol. *Právní slovník*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7400-059-1

² Paris Convention for the Protection of Industrial Property

O průmyslovém vlastnictví platí, že je podmnožinou vlastnictví duševního, které je podmnožinou vlastnictví jako takového.

1.2 POJEM VLASTNICTVÍ

1.2.1 ŘÍMSKOPRÁVNÍ EXKURS

Již římské pojetí vlastnického práva (*dominium, proprietas*) označovalo vlastnictví za právní panství nad věcí. Tento termín trefně a výstižně vystihuje podstatu institutu vlastnictví, jelikož v sobě zahrnuje celkové, všeobecné a ničím neomezené působení na věc. Římskoprávní nauka toto typizuje pomocí nejčastějších projevů vlastníka ve vztahu k věci označované pojmy *ius possidendi*, tedy právo držby věci, její faktické ovládnutí, *ius utendi*, tedy užívání věci běžným způsobem, nebo *ius fructendi*, tedy braní plodů z věci, resp. požívání věci, či *ius abutendi*³, které představuje právo věc zničit. Pojem *ius disponendi* v sobě shrnuje právo s věcí nakládat, včetně práva věc zcizit, neužívat, (již zmíněné právo) zničit i právo věc opustit. Právní panství vlastníka nad věcí působí erga omnes, může však být rozličnými způsoby omezeno; pakliže toto nastane, pomyslná množina jeho práv k věci se dle omezení zúží, a v případě odpadnutí takových omezení se právo vlastníka automaticky a bez dalšího jednání rozšíří a vyplní mezeru po, již minulém, omezení. Tento princip se nazývá pružnost neboli elasticita práva. Pokud by byl vlastník na veškerých právech k věci kromě samotného nejužšího vlastnického práva omezen, hovoříme o tzv. holém vlastnictví, *dominium nudum* nebo *nuda proprietas*.⁴

---

³ Logicky pro případ duševního vlastnictví ze své podstaty nepřipadá v úvahu.

⁴ Kincl, J., Skřejpek, M., Urfus, V. *Římské právo*, Panorama, Praha 1990, ISBN 80-7179-031-1

⁴ s. 189-200

Vlastnictví obecně se dle římského práva vztahuje výhradně k věcem hmotným. „Obdobně uvažovala i pandektní nauka a z ní vycházející německý občanský zákoník.”⁵

1.2.2 ČESKÝ OBČANSKOPRÁVNÍ EXKURS

Dřívější tuzemská právní úprava přistupovala k vlastnictví obecně jako k vlastnictví k věcem hmotným, tedy stejně jako v římském právu, a to ve shodě s civilními právníky své doby Antonínem Randou a Janem Krčmářem. Ve vztahu k občanskému zákoníku, zákonu č. 40/1964 Sb., který nedávno pozbyl platnosti, uvádí k problematice nehmotných věcí Jiří Spáčil v komentáři Občanský zákoník I, II⁶, že „...pokud právní předpisy užívají pojem „průmyslové vlastnictví“ (§ 153 odst. 1, § 154, § 161 odst. 1, § 164 odst. 1 ObčZ) a pokud legislativa běžně pracuje s pojmem „duševní vlastnictví“, nejde o vlastnické právo podle § 123n., ale o specifické instituty, pro které by bylo vhodnější užívat termín „práva k nehmotným statkům“.” Termín nehmotné vlastnictví chápe tedy spíše jako legislativní zkratku.

Přesto se v právním řádu i v dílech akademiků vyskytovaly názory hovořící nejednoznačně pro vlastnictví výhradně hmotných věcí. Příkladem budiž Obecný zákoník občanský z roku 1811, (účinný od 1.1.1812 do 31. 12. 1965), který v paragrafu 353 normuje: „Vše, co někomu náleží, všechny jeho hmotné nebo nehmotné věci, slují jeho vlastnictví.” Na toto tzv. širší pojetí vlastnického práva (tj. vlastnictví i k jiným věcem než hmotným) navazuje nový občanský zákoník paragrafem 1011 normující předmět vlastnictví takto: „Vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné, je jeho vlastnictvím.” Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. uvádí jako příklady věcí nehmotných „předměty spadající do kategorií průmyslového a jiného duševního vlastnictví, zaknihované cenné papíry, investiční

---

⁵ Švestka, J., Spáčil J., Škárová M., Hulmák M. a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7179-108-6, s. 682

⁶ Švestka, J., Spáčil, J., Škárová M., Hulmák M. a kol. *Občanský zákoník I, II*, 2. vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7179-108-6, s. 682

nástroje typu opcí, swapů, futures nebo forwardů atd.” Argumentuje pak tím, že současná (již účinná) právní úprava naplňuje článek 11, odstavec 1 Listiny základních práv a svobod o vlastnickém právu „Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.” a reflektuje pojetí mezinárodních smluv na ochranu vlastnictví.

1.2.3 ZHODNOCENÍ

Dle mého skromného pohledu na problematiku vlastnictví k věcem hmotným či nehmotným tak, jak je popisována ve výše uvedených akademických dílech, soudím, že je až zbytečně vyhrocena. Snad nikdo nepochybuje, že ochrana vlastnictví / práv ve vztahu k nehmotným věcem zasluhuje minimálně stejnou právní ochranu jako ve vztahu k věcem hmotným a naopak, ostatně normy na toto pamatují a pamatovaly i bez ustanovení zákona č. 89/2012 Sb. Samotné zařazení vztahu vlastníka k věci nehmotné buď pod vlastnictví k věci a přiřazení příslušného typu ochrany vlastnictví nebo pod právo k věci a jemu příslušné ochrany práva je dle mého názoru až druhořadým problémem. Zde bych vyzdvihl myšlenku Petra Havlana podle kterého: „Zákonodárce ... může učinit předmětem vlastnického práva vlastně téměř cokoli (jde jen o otázku pojmenování, a to může být i zcela voluntaristické), nemůže však takto „násilně“ zvrátit podstatu jednotlivých institutů.”⁷ Akcentuji též názor vyjádřený v důvodové zprávě k novému občanskému zákoníku v odstavci věnovaném paragrafu 1011, kde je kritizováno oddělování některých institutů na práva věcná a na obligace. Tamtéž je nepraktičnost takovýchto kategorizací příznačně demonstrována na příkladu vlastnictví / práv k pohledávce. Dovožuji, že snaha „zaškatulkovat” vedla v minulosti k zbytečnému odlidštění, pojmové rigiditě a odklonu od podstaty věci. Chovám naději, že do doby budoucí bude na věci nehmotné pohlíženo vzhledem k jejich celkové povaze.

---

⁷ Havlan, P. *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*, C. H. Beck, Praha 2008, ISBN 978-80-7179-617-6, s. 16

Po, snad dostatečné, definici, čím vším se rozumí vlastnictví tak, jak jsem popsal v odstavcích výše, mohu přistoupit k úžeji vymezené podmnožině vlastnictví, které je relevantní pro tuto diplomovou práci, tj. k vlastnictví duševnímu a následně vlastnictví průmyslovému.

1.3 POJEM DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

1.3.1 DEFINICE

Již odkazovaný Právní slovník⁸ opět poslouží k letmé a stručné definici, popisuje duševní vlastnictví jako „zákonné a jiné právní označení, které vyjadřuje panství nad ideálními (nehmotnými) majetkovými hodnotami, které nejsou věcmi v dnešním právním smyslu (platné do roku 2013, pozn. aut.). Synonymním výrazem je výraz nehmotný majetek. D., resp. jeho předměty, je předmětem jednotlivých práv D. Historicky se D. dělí na literární a (jiné) umělecké vlastnictví a na průmyslové vlastnictví.”

Dle všeobecné akademické shody se termín duševní vlastnictví (ang. intellectual property) definuje prostřednictvím výkladových ustanovení Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví⁹ z roku 1967, která v článku druhém („Pojmy”) uvádí výčet práv, především k předmětům duševního vlastnictví:

„V této Úmluvě se rozumí:

...

VIII. „duševním vlastnictvím“ práva

- k literárním, uměleckým a vědeckým dílům,

---

⁸ Hendrych, D. a kol. *Právní slovník*, 3. vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7400-059-1

⁹ Convention establishing the World Intellectual Property Organisation

- k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání,
- k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti,
- k vědeckým objevům,
- k průmyslovým vzorům a modelům,
- k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jako i k obchodním jménům a obchodním názvům,
- na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.”

V roce 2000 definici zpřesnila a rozšířila Světová deklarace o duševním vlastnictví v článku 2 (i), podle kterého se duševním vlastnictvím rozumí též „jakékoliv vlastnictví, o němž je všeobecný konsensus, že je svou povahou duševní a že zasluhuje ochranu”. Dále je charakteristickým rysem předmětů duševního vlastnictví fakt, že mohou být užívány bez ohledu na místo, čas i uživatele, mohou být užívány jednorázově i opakovaně a nic z toho neubírá na jejich podstatě či funkci. Nelze je spotřebovat.¹⁰ Pro právní ochranu duševního vlastnictví je však nutné jeho zaznamenání na hmotné médium tak, aby bylo objektivně seznatelné.¹¹

1.3.2 DĚLENÍ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Právní věda dělí duševní vlastnictví podle vlastní povahy nehmotného statku, podle zařazení v právním řádu nebo tyto kritéria kombinuje – ve výsledku jsou

---

¹⁰ Slováková Z. *Průmyslové vlastnictví*, druhé vydání, LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9, s. 12

¹¹ Boháček M., Jakl L. *Právo duševního vlastnictví*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2002, ISBN 80-245-0463-4, s. 14

určujícím typizujícím prvkem samotné předměty duševního vlastnictví. Dvě klíčové podmnožiny pojmu duševní vlastnictví tvoří autorské právo (ang. copyright, společně s právy související s právy autorskými) a průmyslové právo (industrial property right). K autorskému právu uvádí Jan Hák, že se vztahuje k projevům intelektuální činnosti, a v případě průmyslového práva hovoří, že je spojeno s technickou činností.¹² Takovéto činnosti mohou být charakteru tvůrčího, jedná se pak tedy o činnost fyzických osob (lidí)¹³, nebo netvůrčího, kdy původcem činnosti mohou být jak osoby fyzické, tak osoby právnické.^{14 15}

K autorskému právu se (při dodržení členění výše uvedeného článku 2 (VIII) Úmluvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví) řadí práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, ke zvukovým záznamům a k rozhlasovému vysílání.¹⁶ K průmyslovému právu blíže v následující kapitole.

1.3.3 ZHODNOCENÍ

Pokud se jedná o dělení duševního vlastnictví na výše zmíněné podmnožiny, dovolím si vyjádřit svůj názor.

Již zmíněné rozdělování právních institutů do užších právních kategorií je samozřejmě nevyhnutelné z hlediska systematizace (jakéhokoli) vědního oboru, přehlednosti, snazší interpretace a tedy v konečném důsledku (v případě právní vědy)

---

¹² Hák J. *Úvod ke studiu patentového práva*, Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-363-6, s. 9

¹³ Vychází se z kontinentálního pojetí práva, oproti tomu v rámci angloamerického právního pojetí lze přiznat autorské právo i právnické osobě, jak uvádí Šebelová M. v publikaci *Autorské právo*, Computer Press, a.s., Brno 2006, ISBN 80-251-1090-7

¹⁴ Slovácová Z. *Průmyslové vlastnictví*, druhé vydání, LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80-86920-08-9, s. 12

¹⁵ Telec I. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Edice učebnic právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 1994, ISBN 8021008857, s. 20

¹⁶ Jakl L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*, 3. vydání, Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., Praha 2011, ISBN 978-80-86855-63-9, s. 16

i právní jistoty. Právní vědec tedy hledá pomyslnou hranici mezi popisem / vytvořením právního institutu, jež bude co nejdříve odpovídat svému sociologickému předobrazu v reálném světě na jedné straně a bude zobrazen a příslušně systematizován na straně druhé. Toto s sebou nevyhnutelně přináší úskalí nepřesnosti v rozsahu závislém na úspěchu právního vědce oba zmíněné zájmy vybalancovat, pokud je to vůbec možné. Při hledání odpovědí na otázky který z předmětů duševního vlastnictví odpovídající definici článku 2 (i) Světové deklarace o duševním vlastnictví patří do které podmnožiny, tedy do práv autorských, nebo do práv průmyslových, mohou nastat spory, a to především u takových předmětů duševního vlastnictví, které jsou z dějinného hlediska velmi nové. Příkladem budiž vlastnictví týkající se softwaru.¹⁷ I do budoucí doby lze podobné spory očekávat vzhledem k nepředvídatelnosti vývoje činnosti lidstva.

1.3.4 OCHRANA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Pro potřebu systematiky tedy stručně zdůrazním rozdíl v nabývání právní ochrany.

Práva k předmětům průmyslového vlastnictví vznikají na základě podání žádosti a zaplacením správního poplatku, jsou poskytovány úřady, ochrana tedy vzniká formálním úkonem přihlašovatele.

V případě práva autorského nastává ochrana od vytvoření samotného díla, vyjádřeného v lidskými smysly vnímatelné formě (byť jen dočasně), tedy bez dalšího.

---

¹⁷ např. druhá revizní konference Evropské patentové úmluvy konaná v roce 2000

1.4 POJEM PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

1.4.1 DEFINICE PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Při definici pojmu průmyslové vlastnictví vychází autoři právnické literatury shodně z Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví z roku 1883, která sice nekonstruuje obecnou definici, ale (podobně jako v případě pojmu duševního vlastnictví Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví) udává výčet předmětů právní ochrany požívajících a to v článku 1, odstavci 2.:

„Předmětem ochrany průmyslového vlastnictví jsou patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky, známky služeb, obchodní jméno a údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu. Dalším úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.“

Již zde je však nutno upozornit na celou řadu nedostatků zapříčiněných především značným vývojem oboru, jedná se (z dnešního stavu vědy) o některé syntaktické nepřesnosti (*„Předmětem ochrany ... jsou patenty na vynálezy“*), archaismy (*„známky služeb, tovární známky, známky služeb“*) a další vady. Nesporná výhoda však tkví v závaznosti pro celou řadu států, tedy jednotné úpravě pro 175 signatářských států Pařížské unijní úmluvy, a 159 členů Světové obchodní organizace prostřednictvím Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví.¹⁸

---

¹⁸ Hák J. *Úvod ke studiu patentového práva*, Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-363-6, s. 8

Kromě předmětů jmenovaných článku 1, odstavci 2. se při extenzivním výkladu pojmu průmyslové vlastnictví dovozuje též aplikace na zemědělskou výrobu a těžařský průmysl a na všechny výrobky umělé nebo přirozené.¹⁹

Abstraktní definici poskytuje ve své publikaci Martin Boháček:

„Průmyslové vlastnictví představuje souhrn zvláštních absolutních subjektivních práv k nehmotným statkům průmyslově (tj. opakovaně hospodářsky) využitelným, jejich právní ochranu. Předmětem průmyslového vlastnictví (tedy zvláštních absolutních práv, resp. zvláštní právní ochrany) jsou podle tohoto vymezení vynálezy, užité a průmyslové vzory, topografie polovodičových výrobků a odrůdy rostlin a dále jsou to ochranná označení - ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení a obchodní firmy.“²⁰

1.4.2 ZNAKY PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Jednotlivé znaky průmyslového vlastnictví vyplývají ze samotných předmětů vlastnictví a z mezinárodních smluv, především z Pařížské unijní úmluvy. Jsou vyjádřeny pomocí základních principů. Mezi nejdůležitější patří:

1. absolutní charakter - V českém právu byl tento charakter zdůrazňován především proto, aby byla zřejmá působnost subjektivního práva nositele vůči všem, kde ho tito musí respektovat a nesmí do něj zasahovat. Vlastník či nositel práva tedy má právo vlastnictví využívat (*ius utendi*) nebo s ním nakládat (*ius disponendi*), což je jeho výlučným právem do doby, po kterou případně takové právo převede či rozšíří

---

¹⁹ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 15

²⁰ Boháček M., Jakl L. *Právo duševního vlastnictví*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2002, ISBN 80-245-0463-4, s. 6

na jinou osobu. Nově absolutní charakter vyplývá přímo z faktu, že na předměty průmyslového vlastnictví je pohlíženo jako na věci (viz kapitola 1.2 Vlastnictví).

2. imateriální charakter - Ideální / nehmotné / imateriální věci, dříve se užívaly pojmy nehmotné statky, majetková hodnota, autoři hovořili o metapravní povaze předmětu občanskoprávního vztahu²¹. Tyto komplikované speciální instituty vysvětlující dřívější absenci hodnocení předmětů průmyslového vlastnictví jako věci jsou ve světle zákona č. 89/2012 Sb. nepotřebné (viz též kapitola 1.2 Vlastnictví).

3. potenciální ubiqita - „Možnost být kdykoli, kdekoli a kýmkoli, a to i současně užívány, aniž by došlo k újmě na jejich podstatě (nespotřebovávají se) a na jejich funkci (kvalita se užíváním nesnižuje).”^{22 23} Nezávislost na hmotném substrátu.

4. teritorialita - Teritorialita označuje působnost státem / mezinárodní organizací garantované právní ochrany pouze na území tvořící jurisdikci daného poskytovatele takové ochrany. Jinými slovy právní ochrana průmyslového vlastnictví nepůsobí univerzálně. Pro takovou vlastnost existují důvody jednak historické, dále fakt, že národní / regionální úprava na rozdíl od předmětů hmotného vlastnictví není natolik srovnatelná a podstata nehmotných věcí vyplývá často až z daného národního právního řádu, a konečně třetím důvodem je, až historicky mladá, potřeba s nehmotnými věcmi obchodovat na mezinárodní úrovni.²⁴

---

²¹ Telec I. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Edice učebnic právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 1994, ISBN 8021008857, s. 22

²² Hák J. *Úvod ke studiu patentového práva*, Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-363-6, s. 54

²³ Telec I. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Edice učebnic právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 1994, ISBN 8021008857, s. 21

²⁴ Boháček M., Jakl L. *Právo duševního vlastnictví*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2002, ISBN 80-245-0463-4, s. 25

5. dočasnost - Jedná se o časové omezení ochrany poskytované státem / mezinárodní organizací na dobu určitou, s možností prodloužení.²⁵

6. výlučnost - Úzce souvisí se charakteristikami absolutní charakter, teritorialita a dočasnost, podtrhuje znak, kterým se rozumí sepětí práv z vlastnictví vyplývajících s jejich subjektem (nositelem).

Výjimku tvoří označení původu a zeměpisné označení, které je určeno pro všechny subjekty působící v geografické oblasti. Jisté oslabení principu výlučnosti vytvářejí též instituty zákonné a nucené licence.

7. hospodářský význam - Vychází z již zmíněné Boháčkovy definice („... *průmyslově (tj. opakovaně hospodářsky) využitelným ...*“). Má zobrazovat podstatu užívání předmětů vlastnictví v průmyslu.

1.5 RESUMÉ KAPITOLY PATENT A PATENTOVÉ PRÁVO

Patent je právní formou ochrany vynálezu²⁶, kterým je předmět průmyslového vlastnictví.

Patentové právo hmotné je souhrnem právních norem upravujících podmínky udělení patentu, vztahy z vytvoření vynálezu, účinky patentu apod.

Patentové právo procesní upravuje řízení o patentové přihlášce, další druhy řízení apod.²⁷

---

²⁵ Nevztahuje se např. na zeměpisná označení apod.

²⁶ V užším slova smyslu patentového práva; v širším slova smyslu se pod právo patentové řadí všechny předměty průmyslového vlastnictví. - např. Hák J. *Úvod ke studiu patentového práva*, Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-363-6, s. 14

²⁷ normy české a mezinárodní

Pro průmyslové vlastnictví platí *in genere* charakteristiky vztahující se na duševní vlastnictví a vlastnictví v širším slova smyslu. *In specie* charakterizují vynález pro jeho schopnost být předmětem patentové ochrany následující principy²⁸: **novost, výsledek vynálezecké činnosti a průmyslová využitelnost**. Bližší výklad k těmto pojmům viz subkapitolu 4.4.1 Patentovatelnost.

Po udělení právní ochrany ve formě patentu vyvstávají dva další znaky, které jsou (i z pohledu na historický vývoj oboru) klíčovými vlastnostmi. Těmito jsou publicita a zranitelnost.

Publicita vyjadřuje požadavek poskytovatele právní ochrany uvedení myšlenky ve všeobecnou známost, jednak pro rozšíření kvalitativně přínosných a inspirujících myšlenek přinášejících rozvoj společnosti, jednak pro možnost posouzení novosti jiných vynálezů, kterým chce vynálezce zajistit právní ochranu. Z veřejně zpřístupnělých myšlenek však pramení nebezpečí užívání chráněných myšlenek neoprávněnými osobami, tedy **zranitelnost**. Stručně řečeno vynálezce naplňuje Rousseauovu společenskou smlouvu odevzdáním (sdílením) svých myšlenek ve prospěch společnosti výměnou za ochranný legální dočasný monopol na technické řešení, které je plodem jeho vynálezeckví.

---

²⁸ Tyto vyplývají jak z pramenů mezinárodního práva, např. čl. 54 až 57 Úmluvy o udělování evropských patentů, tak z pramenů národního práva českého, par. 3, odst. 1 zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích.

2. HISTORIE

Pro doplnění a pro lepší porozumění vývoje patentového práva si dovolím velmi stručně uvést níže dva historické předpisy, na kterých je možno demonstrovat některé principy určující následný vývoj, zmíněné výše v subkapitole 1.4 Průmyslové vlastnictví a 1.5 Resumé subkapitoly Patent a patentové právo, zejména výlučnost, teritorialitu, dočasnost a hospodářskou využitelnost. Těmito předpisy jsou opatření republiky Sybaris z éry antické a zákon Benátské republiky z roku 1474 o ochraně vynálezů. Vycházejí z jejich výstižnosti, ilustrativnosti a pokrokové nadčasovosti již nepovažuji za nutné, a to i v mezích tématu této diplomové práce, aby byly dále komentovány, proto následuje jen jejich znění bez dalšího. Zároveň je považuji na svou dobu za natolik zdařilé, že soudím, že jim zde náleží své místo.

opatření republiky Sybaris:

„Jestliže nějaký dodavatel potravin vynalezl vlastní pokrm, který byl zvláště vybraný, bylo jeho privilegiem, že ho nikdo do uplynutí jednoho roku nesměl využívat leč sám vynálezce, aby první, kdo pokrm vynalezl, měl právo na výrobu během tohoto období, aby i jiní se vyznamenali v horlivé soutěži s podobnými vynálezy.“²⁹

zákon o ochraně vynálezů z roku 1474, Benátská republika:

„V tomto městě jsou a díky jeho velikosti a dobrotivosti do něho občas přicházejí lidé z různých míst s nanejvýš důvtipnými mozky, schopni vynalézat a tvořit různé druhy důmyslných zařízení.“

---

²⁹ Horáček R., Čada K., Hajn P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*, C.H.Beck, Praha 2005, ISBN 80-7179-879-7, s. 8-9

A kdyby bylo zaručeno, že by ostatní, kteří jimi vynalézaná díla shlédnou, nemohli provádět tato díla a zařízení a vzít jim jejich čest, namáhali by lidé tohoto druhu své mysli, vynalezli by a provedli by věci, které by byly k nemalému užitku našeho státu.

Proto je z úřední moci tohoto Shromáždění přednášeno rozhodnutí, že každá osoba, která v tomto městě učiní nějaké nové a tvůrčí myšlenky obsahující zařízení, jež dosud nebylo v našem dominiu učiněno, má o tom podat hlášení obecnímu úřadu, jakmile toto zařízení bude připraveno k dokonalosti, takže může být užíváno a vykonáváno.

Bez původcova souhlasu a povolení je v kterémkoli našem území a místě všem ostatním po dobu 10 let zakázáno vyrábět jakékoli jiné zařízení ve tvaru nebo podobě tohoto hlášeného zařízení.

Kdyby je přesto někdo vyráběl, měl by výše uvedený původce a vynálezce volnost pohnat ho před kterýkoli úřad tohoto města, kterýžto úřad by přinutil porušovatele, aby mu zaplatil částku 100 dukátů a zařízení bylo ihned zničeno.

Naši vládě pak dává volnost vzít a užívat podle svých potřeb kterékoli zmíněné vynálezy a nástroje, avšak pod podmínkou, že je nebude obsluhovat nikdo jiný než původce.³⁰

Milníkem v mezinárodním patentovém právu se stala dále až, již výše zmíněná, Pařížská unijní úmluva, a to v kontextu jednak průmyslové revoluce, jednak rozvoje mezinárodního obchodu korelujícího s průmyslovou revolucí. Úmluva se stala nositelem klíčových myšlenek, na kterých celé odvětví staví, jmenuji např. princip priority nebo princip národního zacházení. Významným ustanovením se díky požadavku měnit Pařížskou úmluvu výhradně jednomyslným schválením všech členů unie stal článek 19., který otevřel cestu k hlubšímu vývoji v oboru:

---

³⁰ tamtéž

„Unijní země si navzájem vyhrazení právo sjednávat oddělené mezi sebou zvláštní dohody na ochranu průmyslového vlastnictví, pokud takové dohody neodporují ustanovením této Úmluvy.“

Velmi významnou se stala též Smlouva o patentové spolupráci (PCT)³¹ z roku 1970 (především propojení PCT systému s regionálními systémy, o kterých bude řeč v následujících kapitolách), Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)³² z roku 1996 nebo Smlouva o patentovém právu (PLT)³³ z roku 2000.

---

³¹ Patent Cooperation Treaty

³² Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights

³³ Patent Law Treaty

3. PATENTOVÉ PRÁVO MEZINÁRODNÍ - VYBRANÉ REGIONÁLNÍ PATENTOVÉ SYSTÉMY

Žadatel patentové ochrany má na výběr v zásadě dvě varianty, jakými o patent usilovat: těmito jsou národní cesta a nadnárodní cesta.

Při volbě první se postupuje podle národního právního řádu toho státu, který vykonává na daném území svou jurisdikci a tudíž na jehož teritoriu bude ochrana omezena. Touto cestou se bude pravděpodobně ubírat žadatel, který buď nepotřebuje zajistit průmyslověprávní ochranu vně tento stát, tedy ochranu poskytovanou pouze tímto jedním státem považuje za postačující, anebo daný stát není členem takové nadnárodní dohody, která by nabízela jeden společný postup pro více samostatných států, tedy dosažení takovéto ochrany na území daného státu nelze dosáhnout jinou cestou. Svou roli zde sehrává též možnost ušetření na patentových poplatcích.

Nadnárodní cestu naopak bude vyhledávat ten přihlašovatel, který má zájem o ochranu svého vynálezu na území překračující hranice národních států. Správní řízení si tímto jednak výrazně zjednoduší a zrychlí, jednak značně zlevní.

V poválečné druhé polovině dvacátého století dosáhl tlak na vytvoření nadnárodních forem ochrany průmyslového vlastnictví takové míry, že rozvoj v této oblasti práva nabral nebývalých obrátek. Především v Evropě ale i jinde ve světě, jako ostatně při vyjednávání jakékoli mezinárodní smlouvy, byly ony vývojové tendence ovlivněny momentální politickými zájmy jednotlivých států, což mělo v konečném důsledku i přímý vliv na jejich budoucí, větší či menší, úspěch. Též v kontextu vytváření budoucí Evropské unie lze pozorovat ne nevýznamnou symbiózu, např. mezi založením Evropského hospodářského společenství a EUROATOMu a tzv. Druhou Štrasburskou dohodou o mezinárodním patentovém třídění. Klíčovou roli sehrály též zaštiťující organizace typu WIPO³⁴.

---

³⁴ World Intellectual Property Organisation

Smyslem této kapitoly je tedy shrnout vybrané regionální patentové systémy a poskytnout tak přehled o konkurenčních systémech Evropského patentu mimo starý kontinent.

Při psaní této kapitoly je mi hlavním zdrojem publikace Emila Jenerála *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*³⁵, ze které čerpám většinu poznatků.

3.1 EURASIJSKÁ PATENTOVÁ DOHODA (EAPC)

Pro nutnost vytvoření regionálního patentového systému na území bývalého Sovětského svazu sehrály roli především dvě skutečnosti: za hlavní se považuje nahrazení zaniklého sovětského patentu a za vedlejší vytvoření konkurenčního systému oproti evropskému patentovému systému.

Pro první skutečnost jsou důvody víc než jasné, před rozpadem v roce 1991 postačovalo získat jediný patent s teritoriálním omezením na území celého SSSR, kdežto po rozpadu by pro získání platnosti ochrany vynálezu pro totožné území bylo nutné žádat, platit poplatky apod. v národních řízeních ve všech 15 nástupnických státech, pro které se takové systémy museli nejdříve pracně vytvořit. Je zde tedy možno demonstrovat potřebu nadnárodního patentového systému v opačném gardu než u ostatních systémů, typicky evropského; v sovětském systému býval tento výchozím systémem pro vynálezce, resp. přihlašovatele, který následkem rozpadu chyběl a ti tedy negativně pociťovali jeho ztrátu. Oproti tomu např. k evropskému systému se bylo potřeba dopracovat cestou od národních k regionálnímu systému. Nespornou výhodou na straně sovětského systému byl však společný ruský jazyk, resp. absence nutnosti překladu do národních jazyků.

V zahraničněpolitickém kontextu bych pak zdůraznil „ztrátu“ vlivu dnešní Ruské federace na pobaltské státy Litvu, Lotyšsko a Estonsko, které jsou všechny tři

---

³⁵ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2

signatářskými státy Úmluvy o udělování evropských patentů, tedy z jistého pohledu konkurenčního systému.

Eurasijská patentová dohoda (EAPC)³⁶ vstoupila v platnost 12. srpna 1995, již byla zřízena Eurasijská patentová organizace a její orgán Eurasijský patentový úřad. Ten přijímá patentové přihlášky od 01. 01. 1996. Za zmínku stojí, že rešerše k eurasijským patentovým přihláškám vypracovává ROSPATENT, tedy patentový úřad Ruské federace. Významné je též zapojení eurasijského patentového systému do systému PCT (viz kapitolu 4.5.3 o Euro-PCT systému).

Signatáři Eurasijské patentové dohody jsou k 01.01.2014 (seřazeno podle data ratifikace) Turkmenistán, Bělorusko, Tádžikistán, Ruská federace, Kazachstán, Ázerbajdžán, Kyrgystán a Arménie. Moldávie v roce 2012 z Eurasijské patentové organizace vystoupila³⁷ a 21.10.2013 podepsala dohodu s Evropskou patentovou organizací o rozšíření platnosti evropských patentů a přihlášek k nim i na své území.³⁸ Gruzie a Ukrajina, ač EAPC v roce 1994 podepsali, ji nikdy neratifikovali, tudíž pro ně nemá účinky.

3.2 AFRICKÉ ORGANIZACE

Na Africkém kontinentu sehrála v souvislosti s recentní ochranou duševního vlastnictví svou rozhodující roli historie kontinentu jakožto objekt koloniálních zájmů evropských mocností. Při pohledu na politickou mapu kolonizované Afriky z roku 1913³⁹ lze snadno rozpoznat převažující vliv dvou nejvíce rozhodujících velmocí, totiž vliv francouzský a britský. Francouzská část zahrnovala drtivou část Sahary a

---

³⁶ Eurasian patent convention

³⁷ WIPO: *PCT newsletter no. 01/2012* (online), [parafrázováno 27.06.2014]. Dostupné z: http://www.wipo.int/edocs/pctndocs/en/2012/pct_news_2012_01.pdf

³⁸ EPO: *EPO news* (online), [parafrázováno 27.06.2014]. Dostupné z: <http://www.epo.org/news-issues/news/2013/20131021.html>

³⁹ Wikipedia: *Scramble for Africa* (online), [užito 27.06.2014]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Scramble_for_Africa

Madagaskar. Britská část tvořila pás vedoucí od Káhiry po Kapské město a některé subtropické země jako např. dnešní Nigérii. Tehdejší boj o Afriku rozdělil černý kontinent způsobem, jehož následky jsou i v současnosti stále živé, příkladem budiž jazyková vybavenost obyvatelstva. Jazykové a historické rozdělení bylo určující i pro vznik afrických organizací majících za úkol ochranu duševního vlastnictví, pro post-britské země jí je **Africká regionální organizace průmyslového vlastnictví (ARIPO)**⁴⁰, pro post-francouzské **Africká organizace duševního vlastnictví (OAPI)**⁴¹.

3.2.1 ARIPO

Organizace ARIPO vznikala od roku 1973 za asistence Hospodářské komise OSN pro Afriku (UNECA) a WIPO a ve svém tehdejší názvu přímo odkazovala na své anglofonní omezení⁴². Prvním právním dokumentem byla Lusacká dohoda, která pozdější novelizací otevřela dveře též členům Organizace africké jednoty a UNECA, tedy i neanglofonním africkým státům. Jiné státy mohou s ARIPO spolupracovat pod statutem pozorovatelů. K 01.01.2014 je počet členů 19, pozorovatelů 12. Organizace má tedy velký potenciál se dále rozrůstat a tím pádem i zlepšovat svou reputaci v očích mimoafrických přihlašovatelů patentů. Dalšími právními dohodami jsou Protokol o patentech a průmyslových vzorech v rámci Africké organizace průmyslového vlastnictví, zvaný Harare protokol, a Protokol o ochranných známkách, zvaný Banjul protokol, přičemž až oba tyto protokoly obsahují hmotné a procesní právo týkající se duševního průmyslového vlastnictví.

---

⁴⁰ Africa Regional Intellectual Property Organisation

⁴¹ Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle

⁴² Organizace průmyslového vlastnictví pro anglofonní země Afriky, ang. Industrial Property Organization for English-speaking Africa (ESARIPO)

3.2.2 OAPI

Záběr organizace OAPI je širší, neboť se zabývá ochranou jak průmyslového, tak autorského vlastnictví. Před vznikem organizace platilo ve většině frankofonních států v oblasti průmyslového práva národní právo francouzské, společným orgánem byl národní francouzský úřad průmyslového vlastnictví. Po ztrátě tohoto úřadu v důsledku získání nezávislosti na Francii čelily tyto frankofonní státy přijetí takových opatření, které by zajistily vykonávání úkolů takového úřadu. Proto prostřednictvím Librevillské dohody vytvořily společný orgán zvaný Afrimalagašský úřad průmyslového vlastnictví, který pro každý signatářský stát plnil funkci národního patentového úřadu. K samotnému vytvoření OAPI došlo v roce 1977 prostřednictvím Banguiské dohody, jejíž přílohy upravují jednotlivé předměty průmyslových práv. K OAPI mohou přistoupit africké státy, které jsou členy WIPO, Bernské úmluvy o ochraně děl literárních a uměleckých nebo případně též Univerzální úmluvy o copyrightu a Smlouvy o patentové spolupráci.

4. EVROPSKÝ PATENT PODLE ÚMLUVY O UDĚLOVÁNÍ EVROPSKÝCH PATENTŮ⁴³

4.1 ÚVOD A HISTORIE

Úmluva o udělování evropských patentů (dále Úmluva, či EPC)⁴⁴ z roku 1973 je multilaterální mezinárodní smlouvou⁴⁵. Vznikla jako první část duálního principu, které by bylo možné označit jako evropské patentové právo. Dle článku 1 až 3 EPC se pro smluvní státy konstituuje společné právo udělovat patenty na vynálezy, které jsou nazývány *evropské patenty*, mají stejné účinky jako národní patenty a mohou být teritoriálně platné pro jeden, několik nebo všechny smluvní státy. Druhé části, týkající se tzv. evropského patentu s jednotným účinkem, se budu věnovat níže v kapitole 5.2 Patent EU.

Též je potřeba uvést, že v různých fázích vývoje patentového práva prostřednictvím níže popsaných dohod se na práci podílely různé, formou odlišné, organizační útvary, zmíním např. WIPO, Radu Evropy, Evropské hospodářské sdružení (EHS) a samozřejmě jednotlivé unitární státy. Ruku v ruce proces ovlivňoval též integrační politický vývoj na evropském kontinentu, kdy dalšímu pokroku v patentovém právu otevřelo prostor např. vytvoření právě EHS a EUROATOMu.

Vzniku Úmluvy o udělování evropských patentů z roku 1973 předcházely kroky, které postupným vývojem vyvrcholily až v přijetí Úmluvy samotné. Nelze ovšem opomenout též personální propojení - ve smyslu tvorby smluv - a následné funkční propojení se systémem PCT. Oba tyto systémy vznikaly bok po boku za

---

⁴³ Při zpracovávání této kapitoly vycházím z českého překladu textu Úmluvy o udělování evropských patentů ve znění z 29.11.2000 a z jejího originálu obsaženém v publikaci *Europäisches Patentübereinkommen / European Patent Convention / Convention sur le brevet européen*, 15. edice, Mediengruppe Universal, München 2013, ISBN 978-3-89605-113-4.

⁴⁴ the Convention on the Grant of European Patents, zkráceně European Patent Convention

⁴⁵ která je součástí právního řádu České republiky podle článku 10 Ústavy

účasti stejných odborníků, i toto jest důvodem, proč jsou oba systémy kompatibilní, což z nich činí vysoce funkční nástroj.

Nyní uvedu přímé kroky, které k EPC vedly, proto, abych zdůraznil široký konsensus, kterého bylo třeba na mezinárodním poli dosáhnout pro vytvoření fungujícího systému v poválečné Evropě za účelem efektivnějšího obchodního propojení států. Za tyto kroky jsou označovány:

1. založení Mezinárodního patentového institutu prostřednictvím Haagské dohody z roku 1947. Tento byl později začleněn do Evropského patentového úřadu a provádí rešerše k evropským patentovým přihláškám.
2. přijetí tzv. Štrasburských dohod z let 1953, 1954 a 1963 pod záštitou Rady Evropy. Konkrétně se jedná o Evropskou dohodu o formálních požadavcích kladených na přihlášku patentu z roku 1953, kterou se unifikovaly formální požadavky na patentové přihlášky v signatářských zemích, dále o Evropskou dohodu o mezinárodním patentovém třídění z roku 1954 a konečně Dohoda o unifikaci některých pojmů hmotného patentového práva z roku 1963, která definovala některé ze základních pojmů.
3. projekt „dohody o evropském patentu“ z roku 1962 vytvořený z podnětu EHS, který předpokládal patent společný pro všechny státy EHS udělovaný Evropským patentovým úřadem. Ač projekt ve své době úspěšný nebyl, byl o sedm let později užit jako výchozí materiál při dalších pracích, ze kterých vzešel -
4. návrh „evropské dohody“ z roku 1972 (z podnětu států Evropského společenství a Rady Evropy), která stanovovala centralizované přijímací, udělovací a odporovací řízení pro patentové přihlášky, čímž odstraňovala jejich multiplicitu v jednotlivých zemích, pro které měl přihlašovatel v úmyslu patentovou ochranu získat. Takové přihlášky měly být posuzovány podle jednotného hmotného práva a v případě kladného výsledku řízení mělo následovat udělení evropského patentu s účinky patentů národních, přičemž též některé účinky takových národních patentů byly podle návrhu unifikovány.

Na základě posledně zmíněného návrhu byla po vypracování konečného znění v roce 1973 přijata Úmluva o udělování evropských patentů, která vstoupila v platnost 07.10.1977.⁴⁶

V současnosti má Evropská patentová organizace, tedy zastřešující instituce vytvořená Úmluvou, 38 členů, přičemž jejími členy jsou všech 28 států Evropské unie a dále Albánie, Chorvatsko, Makedonie, Island, Lichtenštejnsko, Monako, Norsko, San Marino, Srbsko, Švýcarsko a Turecko. Česká republika přistoupila 1.července 2002. Jako poslední přistoupili v roce 2010 Albánie a Srbsko. Státy, které nejsou členy Evropské patentové organizace, ale evropské patenty podle Úmluvy uznávají, jsou Bosna a Hercegovina a Černá Hora.⁴⁷

4.2 PRAMENY

4.2.1 ÚMLUVA (EPC)

4.2.1.1 Integrovaná součásti

Středobod je tvořen samotnou Úmluvou. Její nedílnou součástí jsou i další dokumenty, které se dají označit jako přílohy. Úmluvu v širším slova smyslu tedy tvoří:

- a) text samotné Úmluvy,
- b) Prováděcí předpis k Úmluvě (the Implementing Regulations),
- c) Protokol o výkladu článku 69 Úmluvy (the Protocol on the Interpretation of Article 69 EPC),
- d) Protokol o centralizaci a zavedení evropského patentového systému (the Protocol on Centralisation),

---

⁴⁶ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 65

⁴⁷ EPO: *Member states of European Patent Organisation* (online), [užito dne 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.epo.org/about-us/organisation/member-states.html>

- e) Protokol o příslušnosti soudu a uznávání rozhodnutí o nároku na udělení evropského patentu (the Protocol on Recognition),
- f) Protokol o výsadách a imunitách Evropské patentové organizace (the Protocol on Privileges and Immunities),
- g) Protokol o obsazování zaměstnanců a pravidlech vztahující se k poplatkům (the Protocol on Staff Complement and the Rules relating to Fees).

4.2.1.2 Preamble

Samotnou Úmluvu tvoří preambule a dále je členěna na části, hlavy a články.

Úvod představuje preambule, v níž je vyjádřena vůle smluvních států posilovat spolupráci na ochraně vynálezů mezi evropskými státy a to tak, „aby tuto ochranu bylo možno získat v těchto státech jediným řízením o udělení patentu a zavedením určitých jednotných pravidel upravujících patenty takto udělené“, a za tímto účelem uzavírají Úmluvu o udělování evropských patentů, která je deklarována jako zvláštní úmluva ve smyslu článku 19 Pařížské unijní úmluvy. Dále obsahuje informaci o zřízení Evropské patentové organizaci prostřednictvím Úmluvy.

4.2.1.3 Revidování Úmluvy

Způsob revidování Úmluvy je upraven v článku 172. Podle něj může být smlouva revidována konferencí smluvních států, kterou svolává správní rada. Formálně je vyžadována tři čtvrtinová účast smluvních států pro platnost konference a na ní je pro přijetí revidovaného znění vyžadována alespoň tři čtvrtinová většina hlasů (co stát, to jeden hlas). Prakticky je ovšem záhadno dosáhnout politické shody napříč všemi smluvními státy. V případě, kdy by totiž některý stát revidované znění neratifikoval, by od data vstupu novelizovaného znění v platnost tento přestal být členem Úmluvy, což by bylo v rozporu se zájmem zainteresovaných států a ztrátou členů by došlo k podryvání smyslu existence Úmluvy samotné.

Správní rada však může i bez zapojení států měnit některá ustanovení Úmluvy, k čemuž jí opravňuje článek 33. Jedná se především o lhůty a Prováděcí předpis, zajímavěji pak ale i značnou část Úmluvy, konkrétně části II až VIII a část X, tyto však za účelem jejich uvedení do souladu s mezinárodní smlouvou týkající se patentů nebo předpisy Evropského společenství týkajícími se patentů.

Revize Úmluvy podle článku 172 se prozatím uskutečnily dvě, první v roce 1991 (o prodloužení doby platnosti patentu o dobu potřebnou pro správní schválení vynálezu) a druhá, již obsáhlejší, v roce 2000, jejíž výsledkem bylo mimo jiné ponechání softwaru ve výčtu skutečností, které se nepovažují za vynálezy, potvrzení patentovatelnosti léčiv pro tzv. druhé lékařské využití, umožnění provádění rešerše a průzkumu jediným examinátorem a uvedení do souladu s dalšími mezinárodními smlouvami týkající se duševního vlastnictví (TRIPS, PLT, PCT, apod.), pročež vyzdvihnu významnou změnu v podobě možnosti podání přihlášky v jakémkoli jazyce.⁴⁸

4.2.2 SMĚRNICE

Emil Jenerál hovoří ve své publikaci o Směrnících (ve vztahu k počátkům fungování Evropského patentového úřadu) jako o „počátečním návrhu interpretace všech praktických aspektů EPC“, později (o revidovaných edicích Směrníc) jako o nástrojích k uvádění základní praxe.

Funkci lépe objasní závaznost Směrníc, na jednu stranu pro prvoinstanční útvary a na druhou stranu pro stížnostní senáty. Pro prvně jmenované, tedy především pro průzkumové, resp. odporové divize, obsahují směrnice obecné návody určené pro řešení obvyklých problémů, v případě takových by se tedy prvoinstanční útvary měly Směrnícemi řídit, především aby bylo učiněno za dost legitimnímu očekávání uchazečů a kontinuitě ustálené rozhodovací praxe. Na druhou stranu pro stížnostní senáty uvádí článek 23, odstavec 3 EPC nezávaznost ničím jiným než

---

⁴⁸ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s.76-78

Úmluvou. Pakliže tedy takový senát řeší kauzu, posuzuje jí bez ohledu na Směrnice a zkoumá pouze nesoulad s Úmluvou.

4.2.3 DALŠÍ PRAMENY

Kromě textu EPC jako celku a Směrnic se mezi prameny práva uvádí ještě další zdroje, byť jejich signifikance je pochopitelně na nižší úrovni než prameny výše. Evropský patentový úřad ve svém Úředním listu publikuje tzv. **Právní informace**, ve kterých vysvětluje praxi, zejména v procesních otázkách, která od něj může být očekávána. Zdrojem interpretace EPC se stala vybraná, z výkladového hlediska významná, **rozhodnutí stížnostních senátů**, která jsou sice pro nižší instance závazná jen v případě kasačního řízení, inspirací jsou však i v odlišných případech. Dále se uvádí též **rozhodnutí národních soudů**, **národní patentové zákony**, **dokumenty z přípravných prací vedoucích k uzavření EPC** (období popsané v subkapitole 4.1), **obecně uznávané právní zásady** či **jiné významné mezinárodní smlouvy** z oblasti patentového práva nebo duševního vlastnictví (PUÚ, PCT, TRIPS, ...).⁴⁹

4.3 INSTITUCE

Článek 4 naplňuje preambuli tím, že normuje zřízení Evropské patentové organizace (EPO), která je nadána finanční a správní autonomií. Jejími orgány jsou Evropský patentový úřad (EPÚ), který uděluje tzv. evropské patenty (patenty udělené podle Úmluvy, čl. 2), a správní rada, která je dohledovým orgánem.

Druhou revizní konferencí z roku 2000 (viz subkapitola 4.2.1.3) se stal součástí Úmluvy článek 4a, podle něhož se trvalým institutem stává konference

---

⁴⁹ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 78-81

ministrů členských států. Tito minimálně jednou za pět let společně řeší otázky týkající se EPO a příbuzné problémy.

4.3.1 EVROPSKÁ PATENTOVÁ ORGANIZACE

Hlava II. první části EPC pojednává o Evropské patentové organizaci. Přiznává jí právní subjektivitu („právní osobnost“ podle českého z. č. 89/2012 Sb.) a to nejširší možnou dle daného národního právního řádu. V čele Organizace stojí prezident Evropského patentového úřadu.

Financování organizace je upraveno v hlavě V. části první v celkem 15 člancích. Stanovuje způsoby hrazení rozpočtu Organizace prostřednictvím

1. vlastních prostředků (příjmy z poplatků a dalších zdrojů Organizace, čl. 38, písm. a, b),
2. platbami smluvních států na základě získaných udržovacích poplatků za evropské patenty v těchto státech (pomocí procentuální sazby určené správní radou),
3. v případě potřeby zvláštními finančními příspěvky smluvních států,
4. případně příjmy pro pokrytí nákladů na provedení zvláštních úkolů zadaných skupinou smluvních států (čl. 146) či třetími osobami (čl. 37, písm. f),
5. případně (a pouze pro hmotné investice) půjčkami od třetích osob, zajištěnými pozemkem nebo budovami.

Financování se řídí rozpočtem (čl. 42 a násl.). Ten předkládá prezident EPÚ správní radě, která ho schvaluje.

Sídlo Organizace se nachází v Mnichově.

4.3.2 EVROPSKÝ PATENTOVÝ ÚŘAD

O EPÚ pojednává především hlava III. části první. Funkčně ho tvoří prezident a další útvary, které je možno členit podle instancí, ve kterých se s nimi může přihlašovatel patentu setkat. Prvoinstančními útvary jsou přihlašovací oddělení, rešeršní a průzkumové oddělení, odporové oddělení a právní odbor. Druhoinstančními útvary jsou stížnostní senáty. Třetí instancí je velký stížnostní senát. Tyto útvary jsou tvořeny technickými a právními zaměstnanci.

Nyní stručně představím funkce a úkoly, se kterými se jednotlivé útvary EPÚ musí vypořádat.

Prezident řídí EPÚ a požívá pravomocí, které jsou vyjmenované v článku 10, odst. 2 EPC. Je odpovědný správní radě a je zastupován svými viceprezidenty.

Jako první provádí formální průzkum patentových přihlášek a jejich následné zveřejňování **přihlašovací oddělení** (článek 16 EPC).

Následně je na řadě **rešeršní a průzkumové oddělení** (článek 17 a 18 EPC), které na podkladě patentových nároku vypracuje hodnotící rešerši o otázkách novosti a vynálezecké činnosti. Paralelně se zpracovává stanovisko k patentovatelnosti. Dříve toto byly dva samostatné kroky, od roku 2005 jsou zásluhou druhé revizní konference z pohledu přihlašovatele spojeny⁵⁰.

Odporové oddělení (článek 19 EPC) má za úkol projednávat eventuální odpory proti již uděleným patentům.

Právní odbor (článek 20 EPC) je pověřen zápisem do evropského patentového rejstříku a zápisem či výmazem z rejstříku patentových zástupců.

Stížnostní senáty (článek 21 EPC) jakožto druhá instance mají za úkol projednat odvolání ve formě stížnosti proti rozhodnutí výše uvedených prvoinstančních útvarů.

---

⁵⁰ projekt BEST – Bring Examination and Search Together

Druhá revizní konference zasáhla prostřednictvím článku 112a EPC do funkční příslušnosti řízení zařazením třetí instance, tj. **velkého stížnostního senátu** (účastník podává žádost o revizi). Ten dále rozhoduje o právních otázkách postoupených mu stížnostními senáty (názor velkého stížnostního senátu je pro ně závazný), případně dává stanoviska k právním otázkám postoupeným mu prezidentem EPÚ, a to v případě, jestliže dva stížnostní senáty vydaly o takové otázce rozdílná rozhodnutí (čl. 112 EPC). Jeho role je významná spočívá především v sjednocování interpretace Úmluvy. Obecná ustanovení o velkém stížnostním senátu jsou obsažena v článku 22 EPC.

Informačním zdrojem pro veřejnost vydávaným EPÚ, který takovéto „judikáty“ a jiná užitečná fakta obsahuje, je Úřední list. Dalším úkolem EPÚ je vézt Evropský patentový věstník (článek 129 EPC).

EPÚ sídlí v Mnichově, pobočky se nachází v Haagu, v Berlíně, ve Vídni a v Bruselu.

4.3.3 SPRÁVNÍ RADA

O správní radě pojednává hlava IV první části EPC, kterou představují články 26 až 36. Správní rada je kontrolním a výkonným orgánem zároveň. Je složena ze zástupců smluvních států a jejich náměstků, přičemž je předpokládána i účast pozorovatelských států. Mezi její pravomoci patří měnit lhůty Úmluvy, dále části II až VIII a část X této úmluvy za účelem uvedení do souladu s jinými smlouvami a předpisy EU a prováděcí předpisy. Dále je oprávněna měnit předpisy týkající se činnosti EPÚ, např. jednací, finanční či poplatkový řád.

4.3.4 KONFERENCE MINISTRŮ ČLENSKÝCH STÁTŮ

Jak jsem již zmínil výše v obecném přehledu institucí Evropské patentové organizace, Konference ministrů je stálým orgánem Úmluvy rozhodnutím druhé

revizní konference konané v roce 2000. V Úmluvě samotné je popsána značně lakonicky, upravuje ji pouze článek 4a, podle kterého se „konference ministrů členských států, odpovědných za oblast patentů, schází nejméně jednou za pět let k projednání otázek týkajících se organizace a evropského patentového systému“.

Do budoucna lze očekávat vytvoření podrobnějších procesních pravidel a také zpřesnění vztahů konference ministrů a správní rady.

4.4 HMOTNÉ PRÁVO

Hmotné právo představuje středobod patentového práva. V Úmluvě ho tvoří část druhá, jež se člení na hlavy týkající se otázek patentovatelnosti (hlava I), uvedení vynálezece (hlava II), účinků evropského patentu a evropské patentové přihlášky (hlava III) a evropské patentové přihlášky jako předmětu vlastnictví (hlava IV). Stejnou klasifikaci dodrží i pro následující kapitolu.

4.4.1 PATENTOVATELNOST

Termínem patentovatelnost se rozumí schopnost nabýt patentové ochrany podle Úmluvy. Patentovatelné jsou dle článku 52, odst. 1 EPC vynálezy, které splňují dané podmínky a které zároveň nejsou z patentovatelnosti vyloučené podle článku 53 EPC. Článek 52, odst. 2 obsahuje dále též demonstrativní výčet předmětů, které se za vynálezy nepovažují vůbec.

„Evropské patenty se udělují na vynálezy ve všech oblastech techniky, pokud jsou nové, zahrnují vynálezeckou činnost a jsou průmyslově využitelné.“⁵¹

---

⁵¹ Čl. 52, odst. 1 EPC

Kritérií vyjmenovává zde tedy hned několik, přesněji čtyři. Právo vyžaduje, aby předmět patentové přihlášky spadl do množiny vynálezů, aby byl nový, zahrnoval vynálezeckou činnost a byl využitelný v průmyslu. Všechny čtyři kritéria musí být splněna kumulativně.

4.4.1.1 Patentovatelné vynálezy

Nápadná a chronická absence pozitivní definice vynálezu⁵² je patrná již od doby Pařížské Unijní úmluvy (PUÚ), pozdější mezinárodní smlouvy jako je Smlouva o patentové spolupráci (PCT – definice chybí ve výkladových ustanovení článku 2) či Dohoda o obchodních aspektech práv z duševního vlastnictví (TRIPS – pouze v článku 27 ustanovení, podle něhož může jít o výrobky nebo výrobní postupy ve všech technických oblastech) na tomto trendu nic nemění.

Vágní pojem je však omluvitelný, ba žádoucí při pohledu na neustále se měnící průmyslové odvětví. Vypůjčím si proto definici z české ustálené judikatury, která považuje vynález za „technické řešení, jinými slovy za návod k technickému řešení, které má být dosaženo technickými prostředky.“⁵³

Dále je (formálně) vyžadována oblast techniky, která je, podobně jako vynález nebo průmyslová využitelnost, vágním pojmem, nicméně tak obecným, že pro praxi nepředstavuje žádnou překážku.

Naopak termín „vynález“ trpí jistou výkladovou potřebou, Úmluva tedy v ustanovení pod odstavcem 2, článku 52 EPC uvádí demonstrativní výčet předmětů, které za vynálezy nelze považovat. V článku 53 EPC dále vylučuje některé předměty z možnosti být předmětem patentové ochrany (patentovatelnosti), ač tyto ze své podstaty vynálezy jsou.

Úmluva tyto nepatentovatelné vynálezy podle čl. 53 EPC normuje jako:

---

⁵² patentovatelné vynálezy – ang. patentable inventions, něm. patentierbare Erfindungen, fr. inventions brevetables

⁵³ Horáček R., Čada K., Hajn P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*, C.H.Beck, Praha 2005, ISBN 80-7179-879-7, s. 17

- a) vynálezy, jejichž obchodní využití by se přičilo „veřejnému pořádku“ nebo morálce, přičemž toto ustanovení vylučuje své užití z prostého zákazu používání takových vynálezů národními předpisy,
- b) odrůdy rostlin a plemena zvířat nebo v podstatě biologické způsoby pěstování rostlin či chovu zvířat (kromě mikrobiologických postupů a výrobků); prostřednictvím prováděcího předpisu sem bylo mimo jiné zařazeno i klonování lidských bytostí,
- c) způsoby chirurgického nebo terapeutického léčení lidského nebo zvířecího těla a diagnostické metody používané na lidském nebo zvířecím těle; toto ustanovení se nevztahuje na výrobky, zejména látky nebo směsi, pro použití při těchto způsobech (např. farmaka).

Co se otázky rozporu s veřejným pořádkem či morálkou (písmeno a) a s patentovatelností zvířat (písmeno b) týká, popisuje Emil Jenerál ve své publikaci tzv. případ Onco-mouse. V této kauze podali patentovou přihlášku the President and Fellows of Harvard College na vynález testování genově upravených savců (hrabošů) za účelem vzniku enormně citlivých jedinců na karcinogenní látky⁵⁴. Kauza trvala 19 let. Co se výjimky patentovatelnosti zvířat týká, rozhodl stížnostní senát, že se ustanovení „vztahuje na určité kategorie zvířat, ne zvířata jako taková.“ V otázce morálních dilemat vážil utrpení zvířat a možné riziko pro prostředí v případě uniku takových jedinců mimo laboratoře na jedné straně a na straně druhé užitečnost vynálezu pro lidstvo. Senát konstatoval, že užitečnost je velmi vysoká a že uvedený postup navíc též snižuje počet zvířat potřebných pro podobné testování a tedy že i snižuje celkové množství utrpení zvířat. Explicitně odmítl uznat použití ustanovení pouze z důvodu nebezpečnosti technologie.⁵⁵

Dále, podle písmena c, je nutno zdůraznit slovo „způsoby“ ve výluce z patentovatelnosti a následnou výjimkou pro výrobky za tímto účelem používané. Ustanovení tedy neříká nic jiného, než že nelze poskytnout patentovou ochranu

⁵⁴ EPO: Case law & appeals. *T 0019/90 (Onco-Mouse) of 3.10.1990* (online), [parafrázováno 14.8.2014]. Dostupné z: <http://www.epo.org/law-practice/case-law-appeals/pdf/t900019ep1.pdf>

⁵⁵ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 85-88

lékařským postupům apod. na rozdíl od medikamentů, nástrojů apod. Této tématice a jejím morálním, ekonomickým a praktickým aspektům se budu blíže věnovat níže v kapitole 5. Problematika.

Nyní uvedu příkladný výčet předmětů podle odst. 2, článku 52 EPC, které Úmluva za vynálezy nepovažuje vůbec. Jedná se tedy zejména o:

- a) objevy, vědecké teorie a matematické metody – Jedná se tedy v případě *objevů* o poznání bez praktického využití, faktů objektivně existujících, které by mohly nabýt možnosti stát se předmětem patentové ochrany až s návodem na technické použití. Obdobnou situaci představují *vědecké teorie*, tedy kvalitativně nižší kategorie než objevy, tyto samy o sobě také nepředstavují technické využití, stejně jako *matematické metody*. Obdobné platí též pro –
- b) estetické výtvořy
- c) plány pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti (např. notový záznam či těsnopis), hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti (např. marketing, reklama), jakož i programy počítačů (software jako takový, viz kapitola Problematika)
- d) podávání informací.⁵⁶

4.4.1.2 Novost

Druhou kumulativní podmínkou nutnou pro naplnění podmínek patentovatelnosti je novost⁵⁷. Svůj původ má v historických charakteristikách patentového práva. Na rozdíl od registračního principu se jedná o novost absolutní, tedy při jejím posouzení je nutno vzít v úvahu všechny informace, ať už byly zveřejněny „kdykoli, kdekoli a jakýmkoliv způsobem“⁵⁸.

---

⁵⁶ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 82-83

⁵⁷ ang. novelty, něm. Neuheit, fr. nouveauté

⁵⁸ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 91

V Úmluvě je požadavek novosti popsán v článku 54 EPC, přičemž k jejímu posouzení se užívá zvláštního institutu, tzv. **stavu techniky**. Podle odstavců 2 a 3 článku 54 EPC tvoří stav techniky „všechno, co bylo zpřístupněno veřejnosti písemným nebo ústním popisem, využíváním nebo jiným způsobem“. Kromě tohoto rozšiřuje stav techniky též obsah patentových přihlášek s datací dřívější, než je stav techniky přístupný veřejnosti dle výše uvedené citace.

Článek 54 EPC tedy ponechává formu zveřejnění libovolnou, neomezuje se na písemnou formu, umožňuje do „zveřejnění“ zahrnout též informace publikované ústně či publikované prostřednictvím využití vynálezu či prodeje výsledného produktu. Je nadále lhostejné, kterým jazykem je psaná či ústní publikace vynálezu zveřejněna nebo na jakém území tak bylo učiněno.

O výjimkách, tedy o překonání překážek patentovatelnosti z důvodu nedostatku novosti, hovoří odstavce 4 a 5 článku 54 EPC a posléze článek 55 EPC. Podle prvně jmenovaného se jedná o látky a směsi pro použití při chirurgickém nebo terapeutickém léčení lidského nebo zvířecího těla a diagnostické metody používané tamtéž, nicméně vztaženo na patent použití takovýchto látek či následných zvláštních použití. Jedná se o ono tzv. druhé lékařské využití, tedy udělení patentu na použití již patentovaných (především) farmak, ale odlišným způsobem.

Podle následně jmenovaného, tedy podle článku 55 EPC, upravuje Úmluva výjimku z požadavku novosti pro takové případy, ve kterých je vynález zveřejněn v době předcházející době podání patentové přihlášky až 6 měsíců před takovým podáním a zároveň (kumulativní podmínka) toto zveřejnění přímo či nepřímo vyplývá

- a) ze zneužití vůči přihlašovatel (či jemu právnímu nástupci), nebo (alternativní podmínka)
- b) zveřejnění vynálezu na mezinárodní výstavě ve smyslu Úmluvy o mezinárodních výstavách z roku 1928 (ve znění z roku 1972).

4.4.1.3 Vynálezecká činnost

Třetí podmínkou patentovatelnosti je vynálezecká činnost⁵⁹, pomocí níž musí být vynález vytvořen. Podle článku 56 se považuje kritérium vynálezecké činnosti vynálezu za splněné, „jestliže pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky“.

Odborníkem se zde pro potřeby Úmluvy rozumí fiktivní, příslušně kvalifikovaná osoba (ve skutečnosti se může jednat o skupinu odborníků), podle které se co nejobjektivněji posuzuje dostatečná míra vynálezecké činnosti, de facto zvýšení hodnoty stavu techniky o určitou veličinu. Pakliže by tento hypotetický odborník neshledal přihlašovaný vynález jako zřejmý (přirozeně a bez zvláštních obtíží vyplývající ze současného stavu techniky), projevil vynálezce dostatečnou míru vynálezecké činnosti a vynález splňuje toho kritérium.

V praxi je podmínka vynálezecké činnosti předmětem sporů, neboť dle přesvědčení Evropského patentového úřadu nebývá v řadě jím odmítnutých žádostí naplněna.

4.4.1.4 Průmyslová využitelnost

Čtvrtou podmínkou je kritérium průmyslové využitelnosti⁶⁰. Souvisí s hospodářským významem, mimo jiné z ní též vychází výše zmíněná Boháčková definice popsaná v subkapitole 1.4 Průmyslové vlastnictví.

Kritérium označuje požadavek, aby byl vynález vyráběn nebo užíván v průmyslovém odvětví, v zemědělství či jiném oboru hospodářství. Toto zahrnuje též skutečnost, že vynález musí být objektivně realizovatelný, tedy neuskutečnitelný

---

⁵⁹ ang. inventive step, něm. erfinderische Tätigkeit, fr. activité inventive

⁶⁰ ang. industrial application, něm. gewerbliche Anwendbarkeit, fr. application industrielle

vynález by nemohl nabýt patentovou ochranu. Z jiného pohledu patentovatelný vynález nemusí být užitečný.

4.4.2 OSOBY OPRÁVNĚNÉ POŽADOVAT A ZÍSKAT EVROPSKÝ PATENT

Hlava II. části druhé pojednává (jak název napovídá) o subjektech patentového práva, tedy o vynálezci, přihlašovatelem nebo jeho právním nástupci.

Dle článku 58 EPC má právo podat evropskou patentovou přihlášku každý člověk (fyzická osoba) nebo právnická osoba či společnost, již dle příslušného právního řádu postavení právnické osoby náleží. Podání může učinit též více přihlašovatelů jako „spolupřihlašovatelé“ nebo dva a více přihlašovatelů.

Právo být přihlašovatelem má vynálezce (či jeho právní nástupce). Pokud je vynálezce zaměstnancem, rozhoduje se o právu podle příslušného národního právního řádu. Pakliže tentýž vynález vytvoří více vynálezců nezávisle na sobě, náleží právo tomu, kdo podá evropskou patentovou přihlášku jako první.

Dle článku 62 EPC má vynálezce právo být uveden i v tom případě, kdy je přihlašovatelem osoba od vynálezce odlišná. Platí zde tedy princip obdobný autorství.

4.4.3 ÚČINKY EVROPSKÉHO PATENTU A EVROPSKÉ PATENTOVÉ PŘIHLÁŠKY

Hlava III. části druhé normuje účinky patentu a přihlášky v osmi člancích.

Článek 63 EPC **stanovuje dobu platnosti evropského patentu ode dne podání přihlášky na 20 let.** Tuto dobu může stát prodloužit za stejných podmínek, jaké jsou platné pro jeho národní patenty, v případě, že je postižen válečným či obdobným nouzovým stavem nebo z důvodu zákonného povolení správního řízení (novinka podle revize Úmluvy z roku 2000).

Právní ochranu vynálezu zaručuje evropský patent. Ten **poskytuje svému majiteli v každém smluvním státu, pro který byl udělen, stejná práva, jako by poskytoval národní patent získaný podle daného národního právního řádu, a to od doby zveřejnění oznámení o jeho udělení.** Pakliže se uděluje patent na postup (průmyslový proces), rozšiřuje se patentová ochrana též na výrobky takto získané.

Rozsah ochrany vynálezu určuje článek 69 pomocí tzv. nároků, které jsou, společně s popisem a výkresy, vymezeny v patentové přihlášce. Patentové nároky definují předmět, který má být chráněn tak, aby z uděleného patentu bylo zřejmé, kde jsou hranice takové ochrany. Tato skutečnost musí být Evropským patentovým úřadem důsledně vymáhána, aby nedocházelo ze strany přihlašovatelů k příliš širokým požadavkům na ochranu a aby poskytovala jiným přihlašovatelům dostatek právní jistoty co do konkrétnosti udělených patentů. Dále patentové nároky zpřesňuje článek 84, podle kterého musejí být dostatečně jasné, stručné a podloženy popisem.

Podle národního právního řádu se projednává případné porušení evropského patentu.

Článek 65 stanovuje podrobnosti a lhůty k překladu evropského patentu.

Prozatímní ochrany požívá nejen již vydaný evropský patent, nýbrž také zveřejněná patentová přihláška a to ochrany odpovídající míře již udělenému patentu. Z tohoto však mohou státy Úmluvy učinit výjimku a srovnat úroveň ochrany zveřejněné evropské přihlášky s mírou ochrany požívající národní patentové přihlášky, ne nižší.

4.4.4 PŘIHLÁŠKA JAKO PŘEDMĚT VLASTNICTVÍ

Hlava IV. části druhé upravuje ve čtyřech člancích převod, smluvní licenci a hraniční určovatele pro patentovou přihlášku. Jelikož má evropský patent po udělení účinky ve smluvních státech „samostatně“, Úmluva na toto pamatuje a předpokládá soukromoprávní dispozice s přihláškou i pro více smluvních států zvlášť. Přihlášku lze dle této hlavy převézt, lze jí učinit předmětem licence, přičemž je pro tyto

dispozice vyžadována písemná forma. Pro takovéto státy se použije národní právní řád.

4.5 PROCESNÍ PRÁVO

V této kapitole se hodlám věnovat procesním aspektům evropského patentového práva, tedy především evropské patentové přihlášce, a řízení před Evropským patentovým úřadem, tedy udělovacímu řízení, řízení o odporu a omezení, řízení o stížnosti a roli velkého stížnostního senátu. Stejně jako v předchozí kapitole pojednávající o hmotném právu se pokusím dodržet členění dle vzoru Úmluvy.

4.5.1 EVROPSKÁ PATENTOVÁ PŘIHLÁŠKA

4.5.1.1 Podání evropské patentové přihlášky a její náležitosti

Celá část třetí EPC pojednává o patentové přihlášce, resp. o jejím podání a náležitostech a dále pak o tzv. prioritě. Podle patentové přihlášky musí být příslušná oddělení EPÚ schopná posoudit všechny podmínky patentovatelnosti, proto je nezbytné náležitosti stanovit podrobně, přesně a vyčerpávajícím způsobem.

Aby tak však byly tyto oddělení EPÚ schopny dostát své povinnosti, musí být (i dle článku 83) vynález v přihlášce „objasněn natolik jasně a úplně, aby jej odborník mohl uskutečnit“.

Článek 78 vyjmenovává náležitosti evropské patentové přihlášky. Těmito jsou dle odst. 2 zaplacení přihlašovacího poplatku a poplatku za rešerši a dle odst. 1:

- a) žádost o udělení evropského patentu,
- b) popis vynálezu,
- c) jeden nebo několik nároků,

- d) výkresy, na něž odkazuje popis nebo nároky,
- e) anotace.

Další podmínky stanoví Prováděcí předpis⁶¹ (PrP.), který tyto upravuje v hlavě druhé. Ten pod pravidlem 41 stanovuje, že žádost musí být podána na formuláři Evropské patentové organizace. Ta jeho aktuální verzi zveřejňuje na svých webových stránkách⁶². Klíčovou roli hrají v přihlášce nároky a popis vynálezu.

Náležitost **nároků** podle písmena c), odst. 1, čl. 78 EPC jsem již zmínil výše (subkapitola 4.4.3 Účinky e. patentu a e. p. přihlášky) v souvislosti s článkem 69, podle kterého vymezují rozsah ochrany. Nároky tedy definují předmět, který má být chráněn, a mají být dle pravidla 43, odst. 1 PrP. charakterizovány pomocí technických znaků vynálezu. Dále dle článku 84 musí být stručné, jasné a musí být podloženy popisem. Podrobnosti určuje pravidlo 43 PrP.

Onen **popis** vynálezu podle písmena b), odst. 1, čl. 78 EPC, kterým jsou podloženy nároky, je předepsán pravidlem 42 PrP. Popis musí dle odst. 1 obsahovat:

- a) oblast techniky, které se vynález týká,
- b) nastínění dosavadního stavu techniky,
- c) odhalení nárokovaného vynálezu takovým způsobem, aby byl technický problém i jeho řešení srozumitelný,
- d) stručný popis výkresů na obrazových přílohách,
- e) detailní popis alespoň jednoho způsobu provedení nárokovaného vynálezu,
- f) popis, jakým způsobem je vynález průmyslově využitelný (pokud to nevyplývá z předchozího).

---

⁶¹ Implementing Regulations to the Convention on the Grant of European Patents

⁶² Aktuální verze formuláře 1001 Žádosti o udělení evropského patentu má označení 04.14.
Zdroj: EPO: EPC proceeding – form, (online) [odkazováno dne 15.8.2014]. Dostupné na:
[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5C683C367A8DFBC7C12577F400449FD8/\\$File/1001_04_14_noneditable.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5C683C367A8DFBC7C12577F400449FD8/$File/1001_04_14_noneditable.pdf)

Odhalením (popisem) vynálezu v kontextu dosavadního stavu techniky má tedy přihlašovatel dokázat splnění kritérií patentovatelnosti a společně s popisem postupu provedení vynálezu naplnit schopnost vynálezu být reprodukován odborníkem dle článku 83. Ve svém souhrnu jsou tyto skutečnosti podkladem pro patentové nároky.

V jedné patentové přihlášce je dovoleno žádat o ochranu pouze jediného vynálezu nebo skupiny vynálezů spojených navzájem tak, že společně vytvářejí jedinou vynálezeckou myšlenku. Tento požadavek se nazývá **jednotnost vynálezu**, zakládá ho článek 82 EPC a rozvíjí pravidlo 44 PrP. Ve skupině vynálezů tedy musí existovat technický vztah spočívající na „zvláštních technických znacích“.

4.5.1.2 Právo přednosti

Hlava II. části třetí zaručuje právo přednosti neboli princip priority, který je výdobytkem mezinárodního patentového práva a který poprvé přinesla Pařížská unijní úmluva v článku čtvrtém.

V EPC (ve které je prioritní systém formálně odlišný od pařížskounijního, ale co do myšlenky totožný) reprezentuje oprávnění přihlašovatele, který již řádně podal patentovou přihlášku v některé ze signatářských zemí Pařížské úmluvy či Dohody o zřízení Světové obchodní organizace⁶³, podat další patentovou přihlášku na tentýž vynález u Evropského patentového úřadu, na kterou uplatní právo priority. Bez tohoto práva by musela být taková přihláška odmítnuta z důvodu nedostatku novosti, jelikož samotný fakt, že identický vynález byl přihlášen u jiného patentového úřadu, způsobuje, že je takový vynález součástí stavu techniky. Princip priority požadavek novosti formálně překonává a zároveň znemožňuje založit právo třetím osobám, které v době mezi podáním první přihlášky originálním přihlašovatelem a prioritní přihlášky mohli vynálezu užívat, prodávat produkty z něj plynoucí, či se jej mohli dokonce pokusit patentovat sami.

---

⁶³ v jítých případech i v dalších zemích, viz odst. 5 článku 87 EPC

Lhůta, kterou má přihlašovatel k přihlášení vynálezu k patentové ochraně na nových územích k dispozici, činí **dvanáct měsíců** ode dne podání první přihlášky.

4.5.2 ŘÍZENÍ

Tato kapitola pojednává o udělovacím, odporovém a stížnostním řízení. Nejdříve však zmíním existenci některých společných ustanovení Úmluvy nacházející se v části sedmé. Mezi takové se řadí úprava zastupování před EPÚ, dokazování, doručování, ustanovení týkající se udržovacích poplatků, lhůt, zásady restitutio in integrum, či odkaz na obecné procesní zásady uznávané ve smluvních státech, pokud Úmluva nepostačuje, dle článku 125.

4.5.2.1 Udělovací řízení

Jako první po předání evropské patentové přihlášky (národnímu úřadu průmyslového vlastnictví či přímo EPÚ, čl. 75 EPC) přichází na řadu zpracování *přihlašovacím oddělením*, které provádí tzv. průzkum při podání a průzkum na formální záležitosti.

Průzkum při podání má odhalit, zda byly při podání splněny předpoklady pro přiznání data podání. Pakliže tyto splněny nejsou, nelze přihlášku nadále projednávat jako evropskou patentovou přihlášku. Datum podání je údaj klíčový pro posouzení případných sporů, např. který z vynálezců (nemajících mezi sebou žádný vztah) totožného vynálezu byl ve snaze patentovat svůj vynález rychlejší, či pro utvrzení data tak, aby v budoucnu nedocházelo k nejasnostem o něm, např. pro účely určení data priority. Průzkum při podání i průzkum na formální náležitosti upravuje článek 90 EPC.

Přihlašovatelem dodané dokumenty musí obsahovat:

- a) sdělení, že se požaduje evropský patent,
- b) údaje identifikující přihlašovatele, nebo umožňující s ním navázat kontakt a
- c) popis nebo odkaz na dříve podanou přihlášku.

Při **průzkumu na formální náležitosti** se kontroluje zejména platné zastoupení přihlašovatele a vyplnění všech požadovaných údajů v přihlášce, které jsou popsány výše v subkapitole 4.5.1 Evropská patentová přihláška. Pokud jsou zjištěny odstranitelné vady, provede přihlašovací oddělení příslušné výzvy. V případě, že tyto odstraněny nebudou či budou neodstranitelné, bude přihláška zamítnuta.

V době, kdy probíhá formální průzkum, vypracovává řešeršní a průzkumové oddělení (po revizi Úmluvy z roku 2000 jsou tyto divize prakticky spojené) **zprávu o evropské řešerši**, tedy první hlubší analýzu přihlášky, resp. nároků v ní obsažených, a **stanovisko k patentovatelnosti** předmětu přihlášky. V evropské řešerši se hodnotí především novost, vynálezecká činnost a jednotnost vynálezu. Stanovisko k patentovatelnosti má v sobě shrnout všechny námitky proti patentovatelnosti. Tyto dva dokumenty se po vyhotovení odesílají přihlašovateli, aby se na základě informací v nich obsažených rozhodl pro další kroky.⁶⁴

V této fázi má přesunutí aktivní role zpět na přihlašovatele smysl z několika důvodů. Ten má za prvé možnost zhodnotit oprávněnost své žádosti o patent a na základě evropské řešerše a stanoviska k patentovatelnosti určit, zda přihlášku odvolá či bude v řízení pokračovat, a to i za cenu případného poupravení svých patentových nároků. Tímto se přihlašovateli zvýší šance na úspěch, pokud se rozhodne pokračovat v řízení, nebo ušetří na následujících poplatcích, pokud přihlášku odvolá. Za druhé se oddělením EPÚ ušetří práce i čas za administrativní zátěž při provádění dalších kroků v řízení.

---

⁶⁴ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 109

Po uplynutí 18 měsíců ode dne podání zveřejní EPÚ patentovou přihláškou (lze i dříve, viz písm. b) článek 93 EPC). Včasné odvolání přihlašovatelem má za následek nezveřejnění. Publicita přihlášky též otevírá cestu pro podání připomínek třetími osobami podle článku 115 EPC. Ti se však nestávají účastníky řízení před EPÚ a v praxi pro uplatnění svého nesouhlasu využívají až odporového řízení.

Od data zveřejnění zprávy o evropské rešerši počíná běžet šestiměsíční lhůta, ve které musí přihlašovatel podat **žádost o provedení věcného průzkumu** podle článku 94 EPC. Výsledkem průzkumového řízení je rozhodnutí o udělení evropského patentu, či zamítnutí evropské patentové přihlášky. Před vydáním případného zamítavého rozhodnutím však ještě podle odst. 3 článku 94 EPC průzkumové oddělení vyzve přihlašovatele k připomínkám a k úpravě přihlášky, ten s nejvyšší pravděpodobností volí úpravu patentových nároků, a k tomu je vyzýván tak často, jak je to nutné.

Aby však touto formou nedocházelo k smlouvání přihlašovatele s EPÚ o šíři možných patentových nároku (navíc ani formulace „tak často, jak je to nutné“ nezaručuje bezmeznou trpělivost průzkumového oddělení), existují další procesní instituty, které takový postup zjednodušují. Takovými jsou **ústní jednání** podle článku 116 EPC a **pomocné žádosti**. Oba tyto instituty jsou pro přihlašovatele vítaným nástrojem, neboť snižují pravděpodobnost zamítavého rozhodnutí o přihlášce. Především pomocné žádosti jsou dle mého názoru vhodnou cestou k nalezení optimálního rozsahu patentových nároků.

EPÚ jejím prostřednictvím umožňuje podat přihlašovatel k hlavní žádosti též rozumný počet pomocných (skromnějších) žádostí, ve kterých svůj budoucí (ale stále nejistý) rozsah ochrany zužuje. Průzkumové oddělení postupně zkoumá žádosti podle jejich pořadí určené přihlašovatelem a v případě, že dospěje k akceptovatelné variantě, vydá o této nové průzkumovou zprávu přihlašovatel.⁶⁵

Díky článku 113 EPC musí však být veškerá rozhodnutí EPÚ založena na podkladech, ke kterým se měl možnost se účastník vyjádřit, a rozhodnutí o patentu

---

⁶⁵ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 116

nebo přihlášce k němu musí být v podobě schválené či předložené přihlašovatelem (či vlastníkem patentu).

Též není možná varianta částečné „shody“ na šíři patentových nároků, neboť EPÚ nemá pravomoc zasahovat do nároků, může jen vydat negativní průzkumovou zprávu s výzvou k vyjádření či změně nároků (odst. 3 článku 94 EPC), nebo přihlášku zamítnout jako celek (odst. 2 článku 97 EPC), nebo případně samozřejmě evropský patent udělit (odst. 1 článku 97 EPC).

V případě úspěšného patentového řízení EPÚ zašle přihlašovatel zprávu k jeho schválení a vyzve ho, aby přeložil patentové nároky do zbývajících dvou úředních jazyků. Dále zveřejní oznámení o udělení evropského patentu v Evropském patentovém věstníku (odst. 3 článku 97 EPC) a následně zveřejní co nejdříve celý patentový spis tamtéž (článek 98 EPC). Ode dne zveřejnění oznámení poskytuje pak evropský patent svému majiteli účinky v každém smluvním státě, pro který byl udělen (odst. 1 článku 64 EPC).

O účincích evropského patentu blíže v subkapitole 4.4.3, kde jsem již zmínil, že ten zajišťuje v každé zemi, pro který byl udělen, stejná práva jako jednotlivé tamní národní patenty. V literatuře se tato vlastnost popisuje tak, že evropský patent představuje „svazek patentů národních“⁶⁶.

Fází pomyslného „rozpadu“ evropského patentu na jednotlivé národní patenty často podmiňuje krok validace patentu pro potřeby národního patentového práva podle článku 65 Úmluvy, která obnáší překlad do příslušného úředního jazyku, což znamená další finanční zátěž pro majitele patentu. K zmírnění takových nepříznivých dopadů byla přijata Dohoda o aplikaci čl. 65 Úmluvy z roku 2000⁶⁷, podle které nebudou státy, jejichž jazykem je některý z úředních jazyků EPÚ, vyžadovat překlady do své národní řeči a ostatní státy, jejichž jazykem není německý, anglický ani francouzský jazyk, nebudou vyžadovat překlad z předem zvoleného úředního

---

⁶⁶ Euroskop.cz: Evropský patentový úřad (online) [citováno dne 15.8.2014]. Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/8822/sekce/evropsky-patentovy-urad/>

⁶⁷ Agreement on the application of Article 65 EPC

jazyka EPÚ, kterým je v praxi jazyk anglický.⁶⁸ K 15.08.2014 přistoupilo k Londýnské dohodě 20 států, přičemž mezi nedávno přistoupivšími státy je Makedonie (2012), Albánie (2013) a Irsko (2014). Česko prozatím k Dohodě nepřistoupilo.⁶⁹

4.5.2.2 Řízení o odporu a omezení

Ačkoli výše píše o pomyslném „rozpadu“ evropského patentu na jednotlivé národní patenty, Úmluva předpokládá a upravuje situace, kdy se s již uděleným patentem stále nakládá jako s jediným celistvým institutem s účinky pro všechny udělené země. Mezi takové patří i řízení o odporu a omezení. Nebýt takovýchto ustanovení Úmluvy, musel by se případný odpůrce (či v případě omezení nebo zrušení majitel) obrátit na příslušné úřady ve všech takových státech, aby dosáhl kroků směřujících proti udělenému patentu.

Osoba odlišná od majitele patentu požadující zúžení či zrušení práv plynoucích z takového evropského patentu postupuje v **odporovém řízení** podle části páté Úmluvy. Stává se účastníkem řízení. Motivy takové osoby nejsou pro řízení relevantní. Podle článku 99 EPC má k podání odporu určenou lhůtu devíti měsíců od zveřejnění oznámení o udělení v Evropském patentovém věstníku. Článek 100 EPC taxativně vyjmenovává důvody pro podání odporu, těmi mohou být:

- a) domnělá nepatentovatelnost,
- b) nedostatečné vysvětlení patentu pro potřeby případné realizace vynálezu odborníkem nebo
- c) širší rozsah předmětu patentu než ten, který byl dle přihlášky žádán.

---

⁶⁸ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 120

⁶⁹ EPO: *London Protocol, Status of accession and ratification* (online), [užito dne 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/london-agreement/status.html>

Odporová divize EPÚ nejprve zkoumá **přípustnost odporu**, tedy především formální úplnost všech požadovaných údajů a náležitostí. Následuje **věcný průzkum odporu**, který upravuje článek 101 EPC. Během toho odporové oddělení posuzuje napadený patent, ale průzkum je omezen pouze na rozsah, ve kterém je patent napaden. Naproti tomu majitel patentu, který musí být s obsahem odporu seznámen, má příležitost provést úpravy nároků i jiných atributů patentu bez vázanosti rozsahem odporu. V odporovém řízení však nelze docílit výsledku, kdy by patentové nároky byly změněny takovým způsobem, že by ochranu poskytovanou patentu rozšiřovaly nad rámec ochrany před podáním odporu.

Důkazní břemeno leží na odpůrci.

Rozhodnutím odporového řízení je dle výsledného zjištění v případě neprovedení změn v patentu buď zamítnutí žádosti či jeho zrušení (obojí podle odst. 2 článku 101), nebo v případě řádného provedení změn majitelem slučitelných s Úmluvou odporové oddělení rozhodne o ponechání patentu v platnosti (písmeno a) odst. 3 článku 101) či jeho zrušení v případě neslučitelnosti s podmínkami Úmluvy (písmeno b) odst. 3 článku 101).

V **řízení o omezení nebo zrušení** patentu podává příslušný návrh sám majitel patentu dle článku 105a Úmluvy. Toto oprávnění bylo do systému evropského patentu zavedeno díky revizi Úmluvy z roku 2000. O řízení rozhoduje průzkumové oddělení a jeho výsledkem je omezení patentových nároků či zrušení patentu pro všechny státy, pro které byl udělen.

4.5.2.2 Řízení o stížnosti

O řízení o stížnosti pojednává část šestá EPC. Stížnost proti rozhodnutí některých oddělení EPÚ má obdobnou funkci jako odvolání v národním řízení. Článek 23 EPC proto přiznává členům nezávislost a potvrzuje jejich vázanost výhradně ustanoveními Úmluvy. O okolnostech takového řízení oproti národnímu se zmíním v kapitole 5. Problematika.

Nejprve zmíním, že stížnostních senátů, které jsou příslušné k projednávání takových stížností, rozeznává Úmluva v podstatě tři typy dle věcné příslušnosti. Těmito jsou:

- a) technické stížnostní senáty, které se zabývají stížnostmi proti rozhodnutí průzkumových a odporových oddělení týkající se patentovatelnosti a uskutečnitelnosti vynálezu,
- b) právní stížnostní senáty, řešící stížnosti proti rozhodnutí přihlašovaciho a právního oddělení (a příp. i průzkumového a odporového ve sporech čistě právního rázu), a
- c) disciplinární stížnostní senát ukládající disciplinární opatření evropským patentovým zástupcům.⁷⁰

Osobami oprávněnými podat stížnost mohou být dle článku 107 jen ty osoby, které byli účastníky i v přechozí (první) instanci, a nebylo vyhověno jejich požadavkům. Podáním činí ze sebe a ostatních účastníků z první instance účastníky stížnostního řízení.

Lhůta k podání stížnosti činí 2 měsíce od doručení rozhodnutí, přičemž nejdéle do 4 měsíců od doručení rozhodnutí musí být dodáno odůvodnění stížnosti.

Před samotným průzkumem stížnosti se ta postupuje k útvaru, jenž prvoinstanční rozhodnutí vydal, a poskytuje se mu dle článku 109 EPC tříměsíční lhůta ode dne podání odůvodnění k provedení **autoremedury**. Tato možnost nepřipadá v úvahu, pokud proti stěžovateli stojí jiný účastník.

V rámci **věcného průzkumu** probíhá řízení podle obdobných pravidel jako řízení před prvoinstančními odděleními, provádí se formální průzkum náležitostí, projednání stížnosti, strany jsou vyzývány k vyjádření k podání tak často, jak je nezbytné, fakultativní je též ústní jednání. Následuje meritorní rozhodnutí podle článku 111 EPC, podle kterého může stížnostní senát rozhodnout v pravomoci útvaru, které napadené rozhodnutí vydal, nebo mu ho vrátit zpátky k projednání, přičemž tento je pak vázán jeho právním názorem.

---

⁷⁰ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 133-134

Součástí hlavy šesté jsou ustanovení o **rozhodnutí a stanovisku velkého stížnostního senátu a o jím prováděné revizi**.

Role velkého stížnostního senátu je stěžejní v případech „sjednocování judikatury“. Takovou pravomoc mu uděluje článek 112 EPC, podle kterého může velkému stížnostnímu senátu předložit otázku buď stížnostní senát z moci úřední nebo na návrh účastníka a ten k ní vydá závazné stanovisko, nebo prezident EPÚ a to v tom případě, že o dané právní otázce vydaly dva stížnostní senáty rozdílná rozhodnutí. Nejedná se o precedenty v pravém slova smyslu, přesto jsou v praxi takto respektovány, což je žádoucí pro vyšší míru právní jistoty. Zvláštní roli prezidenta EPÚ podtrhuje i Jednací řád stížnostních senátů, když udává senátu povinnost informovat prezidenta o odchýlení se od ustáleného výkladu, ten se pak dle svého uvážení položí právní otázku velkému stížnostnímu senátu.⁷¹

Článek 112a zakládá velkému stížnostnímu senátu pravomoc rozhodovat o revizi, o kterou požádá neúspěšný účastník stížnostního řízení v druhé instanci, což z něj *de facto* činí třetí instanci. Takovou žádost lze podat jen z taxativně vyjmenovaných důvodů podle odst. 2 článku 112a EPC. Kromě procesních pochybení podle písmen a) až c) odst. 2 článku 112a EPC zmíním jiné vážné procesní pochybení podle písmena d) a podezření na ovlivnění rozhodnutí trestným činem podle písmena e). O takovém trestném činu musí ale nejdříve rozhodnout k tomu příslušný národní soud. Zajímavostí je též navrácení poplatku (poměrně vysokého, viz kapitola 4.6) žadateli o revizi v případě jeho úspěchu.

4.5.3 *EURO-PCT CESTA*

Propojení mezinárodního systému PCT a regionálního systému EPC vnikl populární nástroj patentové ochrany především pro ty přihlašovatele, kteří usilují v celosvětovém měřítku. Při volbě této cesty se udělovací proces zahajuje podle PCT s automatickým určením evropského patentu a Evropský patentový úřad plní funkci

---

⁷¹ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 140-141

tzv. zvoleného úřadu. Literatura uvádí, že většinu evropských patentových přihlášek tvoří žádosti požadované podle Euro-PCT systému.⁷²

---

⁷² tamtéž, s. 147

4.6 POPLATKY SPOJENÉ S EVROPSKÝM PATENTEM

(k 15.08.2014)

Za přihlášku – online	115 EUR
Za přihlášku – v tištěné formě	200 EUR
+ poplatek k přihlášce za 36. a každou následující stranu	14 EUR
Za řešerši	1165 EUR
Za paušální určení	555 EUR
Udržovací	
za 3. rok	445 EUR
za 4. rok	555 EUR
za 5. rok	775 EUR
za 6. rok	995 EUR
za 7. rok	1105 EUR
za 8. rok	1215 EUR
za 9. rok	1325 EUR
za 10. a každý následující rok	1495 EUR
Za průzkum	1555 EUR
Za průzkum pro Euro-PCT přihlášku	1730 EUR
Za udělení	875 EUR
Za zveřejnění	70 EUR
Za odpor	745 EUR
Za omezení	1105 EUR
Za zrušení	500 EUR
Za revizi velkým stížnostním senátem	2760 EUR
Za konverzi na národní přihlášku	70 EUR

5. PROBLEMATIKA

5.1 OBECNÉ ÚVAHY O PATENTOVÉM PRÁVU

Myšlenky patentového práva stojí podle mého názoru na zdravých základech. I přesto, že je právní ochrana duševního vlastnictví v porovnání s jinými oblastmi, které mají za sebou tisíceletý odkaz římského práva (koupě / prodej; nájem), stále ještě nová, o to více je třeba ocenit pokrok, kterého bylo dosaženo v posledním století. O neustálém vývoji oboru svědčí řada kroků, které jsem popsal v kapitolách výše, i poměrně čerstvý zákon Spojených států Amerických z roku 2011 označovaný jako „nejdůležitější reforma patentového práva v historii země“⁷³ či snaha o překonání bariér při vytváření Transatlantické zóny volného obchodu⁷⁴, kde je jistá shoda na úpravě duševního vlastnictví klíčovým tématem⁷⁵. Samotná idea směny zpeněžitelných myšlenek prostřednictvím jejich sdílení se společností za dočasný monopol za účelem získání profitu je podle mě fungující model prověřený časem, který by měl podporovat technický pokrok. Přesto se v této kapitole chci věnovat některým problematickým částem, které by dle mého skromného názoru zasloužily pozornost právních autorů, a to tak, aby byl systém právní ochrany vynálezů do budoucna nejen udržitelný, ale též užitečný.

Potvrzením teze, že vývoj patentového práva (a též jemu příbuzných oborů, př. právo průmyslových vzorů apod.) nedospěl ke svému bezvadnému konci, spatřuji ve velkém množství soudním sporů v Evropě i v zámoří. Ty dokonce bývají

---

⁷³ European Parliamentary Research Service: *Overcoming Transatlantic differences on intellectual property*, European Union 2014 (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/140760REV1-Overcoming-Transatlantic-differences-on-IP-FINAL.pdf>

⁷⁴ Transatlantic Trade and Investment Treaty

⁷⁵ European Parliamentary Research Service: *IPR and the TTIP negotiations* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://epthinktank.eu/2014/07/11/overcoming-transatlantic-differences-on-intellectual-property-ipr-and-the-ttip-negotiations/>

označovány za krizi systému⁷⁶. Tyto spory daly slovníkům moderní řeči dokonce nový termín pro korporace – žalobce „z povolání“, tzv. *patent trolls*⁷⁷, kteří sice vlastní určité patenty, o jejich vývoj se však často nezasloužili, a jejich výdělečná činnost spočívá právě ve vedení takových konfliktů. Studie uvádí, že takových žalob je až 67 % ze všech nových patentových sporů.⁷⁸ Ovšem i korporace vynaládající na Research&Development značné sumy jsou účastníky soudních patentových rozepří, které jsou stále častěji medializovány a to ne bezdůvodně. Domnívám se, že příčinou jejich rozsáhlosti by mohla být nepřehlednost, přílišné množství či vágnost udělovaných patentů a především nedostatečný důraz na vynálezeckou činnost, který umožňuje patentovat i (z laického pohledu) velmi malé dílčí krůčky na cestě za vynálezem s relativně slušným technickým potenciálem.

Dalším příkladem, troufám si říci až obcházení principů patentového práva, je přístup některých farmaceutických korporací. Ty praktikují dle týdeníku *the Economist*⁷⁹ tři postupy, jak „uměle“ prodloužit dvacetiletou dobu ochranného monopolu, po které by konkurenční společnosti měly začít s nabízením tzv. generik, tj. léků se stejnou účinnou látkou, jaká byla původně patentována vývojářskou korporací, nicméně s často až o 85 % nižší cenou. Toto je demonstrováno na příkladu „růžového štěstí“, tedy Ibuprofenu, a dalších, populárních a ekonomicky úspěšných, lécích. První (právně bezproblémovou) cestou je vhodné načasování představení vlastního, značkového generika před vypršením ochranné doby a dobrý marketing. Druhou (už dostatečně spornou) cestou je včasný „vývoj“ příbuzné účinné látky se stejným účinkem, která ale už opět splňuje kritérium novosti, tedy je schopná nabýt patentovou ochranu. Třetí cesta v podstatě naplňuje znaky narušování hospodářské soutěže tím, že korporace vlastníci příslušný patent platí konkurentům za zdržení se

---

⁷⁶ James Bessen: *Patent trolling was up 11 percent last year*, the Washington Post (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.washingtonpost.com/blogs/the-switch/wp/2014/01/31/patent-trolling-was-up-11-percent-last-year/>

⁷⁷ The Free Dictionary: Patent troll (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/patent+troll>

⁷⁸ PricewaterhouseCoopers: *2014 Patent Litigation Study* (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: http://www.pwc.com/en_US/us/forensic-services/publications/assets/2014-patent-litigation-study.pdf

⁷⁹ the Economist: *Zombie patents* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21604575-drug-companies-are-adept-extending-lifespan-patents-consumers?fsrc=scn/gp/wl/pe/zombiepatents>

výroby léků, které by ohrozily dominantní postavení jejich farmaka. Toto naznačuje jistou děravost patentového práva.

Tímto doufám, že jsem dostatečně nastínil problémy patentového práva vyskytující se v praxi, kterými je nutno se v společnosti ctící právo jako nejvyšší autoritu zabývat. Osobně považuji za důležité rozvinout úvahu kromě výše naznačených problematických bodů (vynálezecká činnost apod.) týkající se právě **délky ochranné doby a výše poplatků**.

Podle platných norem patentového práva jsou tyto dva instituty paušálně určené pro všechny segmenty průmyslu. Tyto ale mají různou schopnost financování a vývoje. Tímto se tedy vytváří nerovnost mezi segmenty, jelikož některé jsou ze své podstaty a způsobu vývoje nových produktů a postupů finančně náročnější, tím pádem by si zasloužili i odpovídající dobu patentové ochrany. Mezi tyto aspekty je vhodné zařadit i fakt, že na takových produktech často odvisí lidské zdraví a život (farmaceutický průmysl, výroba aut, apod.), takové produkty tedy podléhají přísné kontrole a naléhavé potřebě spolehlivosti. Naopak je podle mě žádoucí diskuze o omezení délky ochranné doby pro segmenty, ve kterých tyto požadavky neexistují nebo nejsou tak zjevné. Přílišná délka ochrany a pomalá vymahatelnost práv z průmyslového vlastnictví způsobují, že je v příslušných segmentech v praxi namísto dodržování monopolů běžné vynucování zákonných licencí. Příkladem budiž patent společnosti Nokia na zabudování antény do těla mobilního telefonu. Délka takových sporů bývá zřetelně nepřiměřená k rychlosti vývoje, což lze demonstrovat právě v segmentu technologickém. Několik let trvající procesy mohou mít za následek zákaz prodeje produktu z důvodu porušování patentů, takový produkt už se však na relevantním trhu dávno nemusí vyskytovat, jelikož je pro něj zastaralý a neatraktivní. Zde si dovoluji dát do kontextu dvacetiletou ochranou dobu poskytovanou patentovým právem a tzv. Mooreův zákon⁸⁰, podle kterého se výkon některých technologií (zde konkrétně se jedná o počet transistorů provádějící výpočty v rámci procesoru) zdvojnásobuje (!) každých 24 měsíců.

---

⁸⁰ Moore law (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.moorelaw.org>

Druhým tématem, který zasluhuje dle mého názoru prověření, je celková výše poplatků za patent ve všech jemu se týkajících krocích. Z příkladného výčtu uvedeného v kapitole 4.6 Poplatky spojené s evropským patentem je zřejmé, že z pohledu vynálezců vyvíjejících „v garážových podmínkách“ je už nejistá cesta za získáním evropského patentu luxusem. Za problematické považují též sepětí pokrývání nákladů EPO z vlastních zdrojů, které tvoří právě takové poplatky, a určování jejich výše stejnou organizací. Finanční samospráva a správa poplatků by neměla být svěřena pod jeden orgán, jelikož hrozí nebezpečí nevhodných tlaků na zvyšování poplatků v důsledku činnosti odborových organizací, stávek apod.

Nemohu nezmínit též morální paradox, v souvislosti s evropským patentem založený písmenem c) článku 53 EPC, tedy vyjmutí možnosti patentování zejména **látek a směsí** určených pro použití chirurgického či terapeutického **léčení** a diagnostiky lidských a zvířecích těl (dokonce vícekrát podle odst. 4 a 5 článku 54 EPC) z výjimky nepatentovatelnosti. Emil Jenerál ve své publikaci uvádí, že nepoměr v přístupu mezi takto definovanými farmaky a způsoby samotného léčení „je nutno chápat jako kompromis“⁸¹. Cítím povinnost podotknout, že z pohledu moderní medicíny je ono vyčlenění postupů z patentovatelnosti spíše formálním alibismem, neboť v praxi a při dodržování postupů lege artis nelze provádět léčení či diagnostiku bez na ni navázaných přístrojů či léčiv, které patentovatelné jsou. Jako příklad si dovoluji uvést *metodu* vyvinutou německými lékaři v berlínské klinice Charité k sekundární prevenci vzniku infarktu – metoda rozšířené zevní kontrapulsace. Tato tedy sama o sobě patentovatelná není, nicméně v praxi je možné ji účinně provádět pouze příslušným přístrojem v podobě pulsačních návleků, které samozřejmě patentované jsou.⁸²

Dále jako problematické vnímám aspekty softwarové, které dle mého názoru s průmyslovým vlastnictvím úzce souvisí, nejsem si dle svého nejlepšího svědomí jist takovou mírou rozdílnosti mezi patentovatelnými postupy užívanými např. pro výrobu slitin kovů na jedné straně a postupy tvorby map ze satelitních snímků

---

⁸¹ Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, 3. vydání, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2, s. 90

⁸² informace o patentu dostupné např.: <http://www.google.com/patents/WO2012048895A2?cl=de>

pomocí člověkem vytvořeného algoritmu, aby bylo nutné tyto rozdělovat mezi dva velmi odlišné právní obory. Nechci se však dopustit překročení tématu této diplomové práce, proto pouze odkáži na kapitolu 1.3.3 výše, kde jsem již tento problém nastínil.

V závěru této kapitoly chci zmínit ještě určitý pozvolný posun, ke kterému dochází v konání samotných majitelů patentů, neboť ti si možná sami uvědomují jistou nepatřičnost jim poskytované ochrany. I když toto není zářným příkladem takové myšlenky, v technologickém segmentu jsou velcí aktéři ochotni spolupracovat na reformách patentového systému a omezují některé své spory, jelikož tyto zřejmě překračují únosnou hranici finanční i hranici negativní publicity.⁸³ Dalším příkladem je nedávné dobrovolné zrušení všech patentů týkajících se elektřinou poháněných aut společnosti Tesla Motors⁸⁴, zřejmě za účelem urychlení růstu segmentu elektromobilů a na něj navázaných produktů a služeb, což samozřejmě zjednodušuje vstup konkurence⁸⁵. Jako poslední uvedu snahu přistupovat k vynálezům podobným způsobem jako k tzv. svobodnému softwaru open source. Průkopníkem takového smýšlení, tedy open hardware, je jeho český propagátor Josef Průša zabývající se 3D tiskárnami.

5.2 PATENT EU

V posledních 14 letech se na poli Evropské unie opětovně pracuje na tzv. evropském patentu s jednotným účinkem neboli unitárním patentu⁸⁶. Jedná se o onu druhou část duálního principu evropského patentového práva, kterou jsem zmínil v úvodu kapitoly 4. Evropský patent podle Úmluvy o udělování evropských patentů.

---

⁸³ Reuters: *Apple, Google settle smartphone litigation* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/2014/05/16/us-apple-google-settlement-idUSBREA4F0S020140516>

⁸⁴ Tesla: *All our patent are belong to you* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.teslamotors.com/blog/all-our-patent-are-belong-you>

⁸⁵ Bloomberg Businessweek: *Why Elon Musk Just Opened Tesla's Patents to His Biggest Rivals* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.businessweek.com/articles/2014-06-12/why-elon-musk-just-opened-teslas-patents-to-his-biggest-rivals>

⁸⁶ European patent with unitary effect

Tato část byla původně založena Dohodou o evropském patentu pro společný trh v roce 1975, kterou podepsalo všech 9 států tehdejších Evropských společenství.

Na rozdíl od evropského patentu podle EPC, u nějž je sjednocen udělovací postup a vybrané účinky a zbytek náleží do jurisdikce příslušných národních států, je smyslem unitárního patentu mít účinky obdobné jako národní patent a to jen pro členské země Evropské unie. V případě úspěšného dokončení legislativního procesu takového institutu se bude jednat vedle národní cesty a cesty udělení evropského patentu podle EPC o cestu třetí pro patentové přihlašovatele.

V současné době je systém unitárního patentu představován nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1257/2012, nařízením Rady č. 1260/2012 a mezinárodní smlouvou o Sjednoceném patentovém soudu⁸⁷. Ač hovořím o nařízení, jedná se o předpisy přijaté v posílené spolupráci podle hlavy čtvrté Smlouvy o Evropské unii, jelikož nebylo při vyjednávání dosaženo potřebné shody napříč všemi státy. Tyto nařízení jsou platná pro 25 zemí EU, posílené spolupráce se neúčastní Itálie a Španělsko a ani Chorvatsko, které se ovšem stalo členským státem EU až po složitých vyjednávání o patentu. Co se mezinárodní smlouvy o Sjednoceném patentovém soudu týká, je situace ještě komplikovanější. Tu k 15.08.2014 kromě bojkotující Itálie a Španělska z oněch 25 států nepodepsalo ještě Polsko a ratifikace proběhla pouze v 5 členských státech. Přitom aby smlouva vstoupila v platnost, musí jí ratifikovat nejméně 13 členských států včetně Německa, Velké Británie a Francie. Prozatím je tedy existence unitárního patentu a Sjednoceného patentového soudu nejistá.^{88 89}

Smyslem patentu EU je unifikace ochrany vynálezů na území Evropské unie, zlevnění udělovacího procesu odstraněním validačního procesu v určených národních státech (známého z EPC) prostřednictvím strojových překladů a zabezpečení ochrany práv plynoucích z těchto patentů prostřednictvím speciálního jednotného soudu

---

⁸⁷ Agreement on a Unified Patent Court

⁸⁸ Stefan Luginbuehl: *Unitary patent protection and Unified patent court* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: https://e-courses.epo.org/pluginfile.php/6740/mod_resource/content/2/Speech_virtual_classroom_13-07-09.pdf

⁸⁹ Europa.eu: *Patent* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/faqs/index_en.htm

jakožto pokračování v integračním procesu v oblasti jednotného trhu. Přihlašovací proces zůstává identický podle EPC, po udělení postačí novému vlastníkovi patentu zažádat o přidělení jednotného účinku k patentu.

Z výše uvedeného jsou na cestě za unitárním patentem patrné komplikace, které mohou vézt k zdlouhavému procesu přijetí. I dále je na místě řada otázek, např. vyvolání soudního sporu tvrzením domnělého „ohrožení práva“, kvalita strojového překladu, atd.

5.3 BUDOUCNOST DE LEGE FERENDA

Budoucí vývoj patentového práva spatřuji v pokračující unifikaci tak, aby se proces udělování patentu a následné ochrany zjednodušoval, aby se odstraňovala multiplicita jednotlivých řízení a aby se snižovala finanční náročnost, jelikož toto brzdí technický vývoj. Příkladem takových prací by mohla být již zmíněná Smlouva o Transatlantické zóně volného obchodu či samozřejmě unitární patent a Sjednocený patentový soud.

RESUMÉ

The topic of this master thesis is European patent.

The reason I chose this particular topic was the increasing number of infringements in patent law area and the frequent, diametrically opposite judgements. Another feature of this thesis describes the interest of unifying and therefore developing law, especially the European Union law and it's new units and institutions.

The thesis is divided into five chapters named Patent and Patent law, History, International patent law, European patent according to the Convention on the Grant of European patent and the Problems.

SEZNAM ZDROJŮ

Prameny

- *Paris Convention for the Protection of Industrial Property* and its subsequent amendments
- *Convention establishing the World Intellectual Property Organisation* and its subsequent amendments
- *Patent Cooperation Treaty* and its subsequent amendments
- *Convention on the Grant of European Patents* and its subsequent amendments
- *Implementing Regulations to the Convention on the Grant of European Patents* and its subsequent amendments
- *Agreement on the application of Article 65 EPC* and its subsequent amendments
- *Protocol on Staff Complement and the Rules relating to Fees* and its subsequent amendments

Literární

- Hendrych, D. a kol. *Právníký slovník*, 3.vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7400-059-1
- Kincl, J., Skřejpek, M., Urfus, V. *Římské právo*, Panorama, Praha 1990, ISBN 80-7179-031-1
- Švestka, J., Spáčil J., Škárová M., Hulmák M. a kol. *Občanský zákoník I, II, 2.* vydání, C.H.Beck, Praha 2009, ISBN 978-80-7179-108-6
- Havlan, P. *Veřejné vlastnictví v právu a společnosti*, C. H. Beck, Praha 2008, ISBN 978-80-7179- 617-6
- Slováková Z. *Průmyslové vlastnictví*, druhé vydání, LexisNexis CZ s.r.o., Praha 2007, ISBN 80- 86920-08-9
- Boháček M., Jakl L. *Právo duševního vlastnictví*, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 2002, ISBN 80-245-0463-4
- Hák J. *Úvod ke studiu patentového práva*, Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-363-6,

- Šebelová M. v publikaci *Autorské právo*, Computer Press, a.s., Brno 2006, ISBN 80-251-1090-7
- Telec I. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*, Edice učebnic právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 1994, ISBN 8021008857
- Jakl L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*, 3. vydání, Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., Praha 2011, ISBN 978-80-86855-63-9
- Jenerál E. *Mezinárodní úmluvy v patentovém právu*, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha 2009, ISBN 978-80-7282-083-2
- Horáček R., Čada K., Hajn P. *Práva k průmyslovému vlastnictví*, C.H.Beck, Praha 2005, ISBN 80- 7179-879-7
- *Europäisches Patentübereinkommen / European Patent Convention / Convention sur le brevet européen*, 15. edice, Mediengruppe Universal, München 2013, ISBN 978-3-89605-113-4

Ostatní

- WIPO: *PCT newsletter no. 01/2012* (online), [parafrázováno 27.06.2014].
Dostupné z:
http://www.wipo.int/edocs/pctndocs/en/2012/pct_news_2012_01.pdf
- EPO: *EPO news* (online), [parafrázováno 27.06.2014]. Dostupné z:
<http://www.epo.org/news-issues/news/2013/20131021.html>
- Wikipedia: *Scramble for Africa* (online), [užito 27.06.2014]. Dostupné z:
http://en.wikipedia.org/wiki/Scramble_for_Africa
- EPO: *Member states of European Patent Organisation* (online), [užito dne 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.epo.org/about-us/organisation/member-states.html>
- EPO: Case law & appeals. *T 0019/90 (Onco-Mouse) of 3.10.1990* (online), [parafrázováno 14.8.2014]. Dostupné z: <http://www.epo.org/law-practice/case-law-appeals/pdf/t900019ep1.pdf>
- EPO: EPC proceeding – form, (online) [odkazováno dne 15.8.2014].
Dostupné na:

[http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5C683C367A8DFBC7C12577F400449FD8/\\$File/1001_04_14_noneditable.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5C683C367A8DFBC7C12577F400449FD8/$File/1001_04_14_noneditable.pdf)

- Euroskop.cz: Evropský patentový úřad (online) [citováno dne 15.8.2014].
Dostupné na: <https://www.euroskop.cz/8822/sekce/evropsky-patentovy-urad/>
- EPO: *London Protocol, Status of accession and ratification* (online), [užito dne 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/london-agreement/status.html>
- European Parliamentary Research Service: *Overcoming Transatlantic differences on intellectual property*, European Union 2014 (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na:
<http://www.europarl.europa.eu/EPRS/140760REV1-Overcoming-Transatlantic-differences-on-IP-FINAL.pdf>
- European Parliamentary Research Service: *IPR and the TTIP negotiations* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na:
<http://epthinktank.eu/2014/07/11/overcoming-transatlantic-differences-on-intellectual-property-ipr-and-the-ttip-negotiations/>
- James Bessen: *Patent trolling was up 11 percent last year*, the Washington Post (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na:
<http://www.washingtonpost.com/blogs/the-switch/wp/2014/01/31/patent-trolling-was-up-11-percent-last-year/>
- The Free Dictionary: Patent troll (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/patent+troll>
- PricewaterhouseCoopers: *2014 Patent Litigation Study* (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na: http://www.pwc.com/en_US/us/forensic-services/publications/assets/2014-patent-litigation-study.pdf
- the Economist: *Zombie patents* (online), [parafrázováno 15.08.2014].
Dostupné na: <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21604575-drug-companies-are-adept-extending-lifespan-patents-consumers?fsrc=scn/gp/wl/pe/zombiepatents>
- Moore law (online), [citováno 15.08.2014]. Dostupné na:
<http://www.moorelaw.org>

- Reuters: *Apple, Google settle smartphone litigation* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.reuters.com/article/2014/05/16/us-apple-google-settlement-idUSBREA4F0S020140516>
- Tesla: *All our patent are belong to you* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.teslamotors.com/blog/all-our-patent-are-belong-you>
- Bloomberg Businessweek: *Why Elon Musk Just Opened Tesla's Patents to His Biggest Rivals* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: <http://www.businessweek.com/articles/2014-06-12/why-elon-musk-just-opened-teslas-patents-to-his-biggest-rivals>
- Stefan Luginbuehl: *Unitary patent protection and Unified patent court* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: https://e-courses.epo.org/pluginfile.php/6740/mod_resource/content/2/Speech_virtual_classroom_13-07-09.pdf
- Europa.eu: *Patent* (online), [parafrázováno 15.08.2014]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/faqs/index_en.htm